Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

№ 169 | Łódź, Wtorek, 22 lipca 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ״ז תמוז תר״ץ | № 169

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-224

אטענטאט אויפ'ן רומענישען וויצע-מיניסטער אנגעלעסקו

מיניסטער אַנגעלעסקו שווער פערוואונדעט. — דער אַטענטעטער ערקלערט, אַז ער האָט געוואָלט נקמה נעמען פאַר די מאַסן-אַהמען געגען אנטיסעמיטיזם

ווין, 21 (יט״א טעלעגראַפיש).

פון בוקאַרעשט מעלדעט מען, אַז אין רומעניש אינערן-מיניסטעריום איז אויסגעפיהרט געוואָרען אַ רעוואָלווער-אַטענטאַט אויפ'ן וויצע-מיניסטער אַנגעלעסקו, וועלכער איז געוואָרען פערוואונדעט. דער אַנפאַלער איז וואַהרשיינליך אַ יונגער סטודענט אַנטיסעמיט.

בוקארעשט, 21 (אטאז) מאנטאג בייטאג איז אויף דעם רומענישען וויצע-אינערן מיניסטער אַנגעלעסקו אויסגעפיהרט געוואָרען אַ רעוואָלווער-אַטענטאַט. אַ יונגער סטודענט איז אַריין אין ביורא פון אינערן-מיניסטער וויידא וואָיוואָד, וואו ער האָט דעם וויצע-אינערן מיניסטער אַנגעלעסקו מיט דריי רעוואָלווער שאָסען דערמאָרדעט.

בודאַפעסט, 21 (אטאז) פון בוקאַרעשט מעלדעט מען נאָך פאָלגענדע פרטים וועגען אַטענטאַט אויפ'ן מיניסטער אַנגעלעסקו: 11 זייגער האָבען 8 סטודענטען זיך געמעלדעט אין אינערן-מיניסטעריום צום מלוכה-סעקרעטאַר אַנגעלעסקו. זיי האָבען געדולדיג געוואַרט אין פאָרצימער ביז 1 זייגער. באַלד דערויף האָט זיך געהערט 8 רעוואָלווער-שאָסען. ווען די באַאַמטע זענען דאָרט אַריין האָט מען געפינען דעם מלוכה-סעקרעטאַר אויף דער ערד אין אַ קאַלוזשע בלוט און אַ סטודענט מיט'ן נאָמען בעזאַ, אַ מיטאַרבייטער פון דער צייטונג „צאַקאַ“ האָט נאָך געהאַלטען אין דער האַנד אַ רויכענדיגען רעוואָלווער. דער אַטענטעטער האָט פרובירט צו אַנטלויפען אָבער מען האָט איהם נעכאַפּט. צוזאַמען מיט איהם האָט מען אויך אַרעסטירט די איבריגע סטודענטען.

ביי דעם אַטענטעטער האָט מען געפינען נאָך אַ רעוואָלווער און ווי ער האָט ערקלערט, האָט ער בדעה געהאַט, אויב דער ערשטער רעוואָלווער וואָלט זיך פערהאַקט צו באַנוצען דעם צווייטען רעוואָלווער.

בעת דער אויספאָרשונג האָט ער ערקלערט, אַז עס איז פערהאַן אַ פּלאַן צו דערמאָרדען אַלע מיטגלידער פון דער רומענישער רעגירונג.

אַנגעלעסקו איז געטראָפען געוואָרען פון דריי קוילען. ער איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגע-פיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

דער אַטענטעטער איז געשטאַנען אין דער שפּיץ פון פעראיין „מאַצעדאָנישע סטודענטען“. דעם אַטענטאַט האָט ער אויסגעפיהרט צוליב פּאָ-ליטישע נקמה. דער מלוכה-סעקרעטאַר אַנגעלעסקו האָט דורך זיינע שריט געגען אַנטיסעמיטיזם פער-ראַטען די נאַציאָנאַלע זאַך.

בוקאַרעשט, 21 (אטאז) אין דער וואוינונג פון דעם אַטענטעטער בעזאַ איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע, בכדי פעסטצושטעלען אויב ער איז געשטאַנען אין פערבינדונג מיט אַנדערע פערזאָנען. מען האָט ביי איהם געפונען מאַסען אויפרופען פון דער אָרגאַניזאַציע „די אייזערנע ראַנד“, וואָס געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון גאָדרעצאַנו.

אין שייכות מיט'ן אַטענטאַט איז כאַראַקטעריס-טיש, אַז מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט אַ דעלע-גאַציע פון מאַצעדאָניען געבעטען אַ אוידיענץ ביים פרעמיער מאַניו.

ווי עס ערקלערט דער דירעקטאָר פון מאַניוס קאַבינעט איז דער סטודענט בעזאַ געווען די פער-זאָן וועלכע האָט געבעטען וועגען דער אוידיענץ.

די יודישע באַפעלקערונג אין ירושלים

אַ באַזונדערע מוניציפּאַליטעט

ירושלים, 21 (יט״א טעלעגראַפיש).

די פאָרשטעהער פון די יודישע קהאָרפּאָראַציע אין ירושלים האָבען בעשלאָסען פאָרצולעגען שריט וועגען שאַפען אַ באַזונדערע יודישע מוניציפּאַלי-טעט, פונקט ווי דאָס האָבען געטאָן בשעתו די יודען פון תל-אביב, אָפּטיילענדיג זיך פון יפו.

ווי באַקאַנט זענען די יודישע מיטגלידער אראָפּ-געטראָטען פון ירושלים'ער שטאָט-ראַט, דאָס איז געשעהען נאָכדעם ווי דער ירושלים'ער בירגערמייסטער נאַשאַשיבי האָט זיך באַטייליגט אין דער אַראַבישער דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן.

שרעקליכע קאַטאַסטראָפע הינטער לובלין

לעמבערגער שנעל-צוג אַרויף אויף אַ אויטאָ מיט יודישע סוחרים. — 2 יודען דערהרגעט, 3 שווער פערוואונדעט

לובלין, 21 (טעלעפאָניש) הינטער לובלין איז היינט פאַרטאָג פאָרגעקומען אַ שוידערליכע קאַ-טאַסטראָפע. דער שנעלצוג וואָס איז געגאַנגען פון לעמבערג קיין וואַרשא, איז נעבען לובלין מיט דער גאַנצער קראַפט אַריינגעפאָהרען אויף אַ אויטאָ אין וועלכע עס זענען געפאָהרען יודישע סוחרים, וואָס האָבען געפיהרט עופות און מילכיגס קיין לובלין. פון צוזאַמענשטויס איז דער אויטאָ צושמעטערט געוואָרען. דער שנעל-צוג האָט זיך אָפּגעשטעלט און צווישען די פּאַסאַזשירען איז געוואָרען אַ שרעקליכע מהומה. ווען מען האָט בעלויכטען דאָס אָרט פון דער קאַטאַס-טראָפע האָט זיך פאָרגעשטעלט אַ שרעקליך בילד. צוויי יודישע סוחרים זענען געלעגען טויט. זיי זענען געווען אַזוי צוקריקט, אַז מען האָט זיי קוים געקאָנט דערקענען. די איבריגע דריי פּאַסאַזשירען זענען גע-וואָרען שווער פערוואונדעט, א״ניגע זענען געווען מיט אָפּגעהאַקטע הענד, א טייל אהן פיס.

אין לעמבערגער צוג איז פונקט געפאָהרען אַ אַפּטיילונג פון לעמבערגער ברית טרומפּעלדאָר, די האָבען זיך געלאָזט ראַטעווען די פערוואונדעטע, זיי האָבען געבראַכט וואַסער, באַנדאַזשען א. אז. וו.

די פערוואונדעטע האָט מען איבערגעפיהרט אין דער שטאָט. אויפ'ן וועג איז איינער פון זיי געשטאָרבען. ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט איז די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע דאָס, וואָס דער דרוזשניק איז זיך אַוועקגעגאַנגען און האָט נישט פערמאַכט דעם שלאַגבוים פאַר דעם אַנקומענדען שנעל-צוג. ער איז אַרעסטירט געוואָרען.

פּראָפ. פּאַניקאַווסקי זאָל ווערן פּרעמיער?

סענסאַציאָנעלע קלאַנגען פון אַ וואַרשאַווער צייטונג

וואַרשא, 21 (טעלעפאָניש). אין שייכות מיט דעם איבערגעבען די לייטונג פון קריגס-מיניסטעריום דעם גענעראַל קאָנאָושעווסקי און מיט דער געפלאַנ-טער רייזע פון מאַרשאַל פּילסודסקי קיין אויסלאַנד ברענגט די „עקספּרעס פּאַראַנני“ וואַרשאַווער פּאָגאָנ-רען סענסאַציאָנעלע קלאַנג.

„אַמטיימסטען סענסאַציאָנעל איז דער קלאַנג, וועלכען מיר נאָטירען צוליב דעם זשורנאַליסטישען חוב, אַז פאַלד נאָך דער אָפּרייזע פון מאַרשאַל פּיל-סודסקי קיין אויסלאַנד, וועט די רעגירונג פון פּרעז-מיער סלאַוועק זיך אָנגעבען אין דימיסיע און אַלס פּרעמיער וועט בעשטימט ווערען פּראָפ. פּאַניקאַווסקי.

ווי בעוואוסט איז פּראָפ. פּאַניקאַווסקי שוין אַ מאָל געווען פּרעמיער. מען האַלט איהם פאַר אַ מעך-טיגען פּאָליטיקער, וועמענס אויפגאַבע עס וואָלט געווען צו געפינען אַ פּלאַטפאָרם, אויפ'ן יסוד פון וועלכער עס וואָלט מעגליך געווען אַ צוזאַמענאַרבייט פון סיים מיט דער רעגירונג.

אין אַזאַ פאַל וואָלט דער אַרצטיגער סיים מיידער צוזאַמענגערופען געוואָרען“.

נייער אַמעריקאַנישער גענעראַל-קאָנסול אין וואַרשא

ניו-יאָרק, 21 (ספּ. טעל.) קלאַרק האָגל, דער קאָנסול פון די פעראייניגטע שטאַטען אין קעלן, איז בעשטימט געוואָרען אַלס גענעראַל-קאָנסול פון די פעראייניגטע שטאַטען אין וואַרשא.

בעקאַנטמאַכונג.

אַזוי ווי אויף מלינאַרסקאַ 7 געפינט זיך אַ ביוראָ אונטער'ן נאָמען „אַבראַנאַ“, ערקלער איך, אַז די דאָזיגע ביוראָ האָט נישט קיין שום שייכות מיט מיין ביוראָ „אַבראַנאַ“, וואָס געפינט זיך אויף דער שענקעוויטשאַ 15, און דאָס פעררופען זיך אויף מיין נאָמען וועל איך בעטראַכטען אַלס שאַנטאַזש און צוציהען די שולדיגע צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

מאַקס באַרנשטיין.

שענקעוויטשאַ 15.

ŚRÓDMIEJSKA
KASA OSZCZĘDNOŚCIOWA
Spółdz. z odp. ogr.
w Łodzi, Nowomiejska 4,
front, I-sze piętro, tel. 191-74
נעמט אָן וועקסלען אויף אינקאַסאָ אויף גאַנץ פּוילען א.א.וו.
ביי מינימאַלע פּראָוויזיע.
נעמט אָן טערמינאָווע וקלאַדען ווי אויך קליינע אָפּשפּאָרונגען
מיט זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.
אינקאַסאָס ווערען אויסגעצאָהלט דעם זעלבען טאָג.

Dr. W. ŁAGUNOWSK
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 (róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp. od 6 do 8^{30} wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Dr. Donchin
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאָניושקי 1, טעל. 209-97
נעמט אָן פון 9—1 מיטאָג און פון 4—7 אָוונד.

שטאַטיש טעאַטער
ציגעל-גאַס 63.
יאָר XV.
אַנס. מ. מואה.
גאַסטראָלען פון דער ווילנער טרופּע
היינט, דינסטיק, 22-טן יולי, 8.45 אָוונט, צו פּאָפּולערע פרייזן פון 50 גר. ביז 3.50
„יידנשטאַט“
פון אהרן צייטלין.
מאָרגן, מיטוואָך, 23-טן יולי, 8.45 אָוונט „קדוש השם“

בלוטיגע רעוואלוציע אין עגיפטען
געוואלדיגע קאמפען אין קאירא און פארט סאיד

לאנדאן, 21 (אטא) די וואפד פארטיי האט אונטערן פארזיץ פון נאהאם פאשא אפגעהאלטען א זיצונג, אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווא-רען צו שיקען צום קעניג א שליח און נאמען פון צוויי דריטעל דעפוטאטען פון פארלאמענט מיט דער פאדערונג צוזאמענצורופען א פארלאמענט-זיצונג.

לאנדאן, 21 (אטא) צוליב דעם בעשלוס פון דער וואפד פארטיי זיך אריינצורייסען אין דעם פארלאמענט האבען זיך מאנטאג פארמיטאג פער-זאמעלט גרויסע מאסען מענשען אין דער געגענד פון פארלאמענט. שפעטער האבען זיך געפילדעט גרעסערע דעמאנסטראציע-צוגען, מייסטענטיילס , פון יוגענדליכע. די דעמאנסטראנטען זענען געגאנגען איבער די הויפט-גאסען, האבען אויסגעהאקט אר-בעראל די שויבען, לאמטערנעס און אפגעשטעלט די טראמוואיען. אין די הויפט-גאסען איז נישט געב-ליבען קיין איין גאנצע שויב. די פאליציי האט געמאכט א סך ארעסטען.

מיטאג צייט האבען די דעמאנסטראציעס אנגענומען אנ'ערנסטען כאראקטער. אין פערשידענע גאסען איז געקומען צו פארמעלע שלאכטען מיט דער פאליציי. א גרויסע צאהל דעמאנסטראנטען זענען דערהרג'עט געווארען. גענויערע פרטים פעהלען נאך.

לאנדאן, 21 (אטאו) די צאהל טויטע, בעת די אונרוהען מאנטאג אין קאירא און פארט סאאיד איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען. ביז איצט זענען שוין בעוואוסט וועגען 125 פערוואונדעטע. ביידע שטעט מאכען דעם איינדרוק פון א קריגס-פלאץ, ווייל די עגיפטישע פאליציי איז אנגעטאן אין שטאהלעלמס און קריגס-אוניפארמס, אונטער דער פיהרונג פון ברייטישע אפיצירען. די ענגלישע סאלדאטען ווערען צוריקגעהאלטען אין די באראק-קען. אלע סטראטעגישע פונקטען אין קאירא און אין פארט סאאיד זענען בעזעצט פון פאליציי און סאלדאטען מיט פאנצער אויטאס. נעבען אינערן-מיניסטעריום אין קאירא האט דאס מיליטער געג-שאסען אויף א המון פון 500 מאן. אויפ'ן פלאץ פון אבדיל פאלאץ האט זיך א גרויסער המון פער-פאר-קאר'רט און אנגעפיהרט א העפטיגען קאמף מיט דער פאליציי. עס זענען ארעסטירט געווארען 325 פערזאן.

אין פארט סאאיד איז דער קווארטאל דורך מי-ליטער אפגעשפארט געווארען פון עגיפטישען טייל. א גרויסער המון האט געוואלט ארורכרייסען דעם קארדאן, אבער דאס מיליטער האט געגעבען עט-ליכע זאלפען. פון המון זענען 20 פערזאן פערוואונ-דעט געווארען, פון דער פאליציי 16.

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) פון קאירא מעלדעט מען, אז די לאגע האט זיך דארט ווייטער פער-שארפט. אין פארט סאאיד האט זיך די פאליציי ארויסגעוויזען צו שוואך און מען האט געמוזט א-רויסשיקען הילף פון קאירא.

אין קאירא איז אין אוועגר ווידער געקומען צו בלוטיגע קאמפען. א גרופע איז פון המון אנגע-גריפען געווארען. איין איראפייער האט אויסגעשא-סען און א עגיפטער איז דערהרג'עט געווארען. דאס איז געווען א צייכען צו א נייעם אנגריף. דער פאליציי איז מיט גרויס מיה געלונגען אפצוראטעווען די איראפייער.

ערקלערונג פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען די געשעהענישען אין עגיפטען

לאנדאן, 21 (אטאו) דער אויסערן-מיניסטער הענדערסאן האט מאנטאג געענטפערט אין ענגלישען פארלאמענט אויף פערשידענע אנפראגען וועגען די געשעהענישען אין עגיפטען.

הענדערסאן האט ערקלערט, אז דאס בריטישע מיליטער האט זיך אין די קאמפען נישט בעטייליגט. מען האט אויך נישט געבעטען די בריטישע רעגי-רונג גרייט צו האלטען מיליטער.

אויף א ווייטערדיגע אנפראגע האט מיניסטער הענדערסאן ערקלערט, אז צוליב די לעצטע געשעהענישען אין עגיפטען מוז זיך ענגלאנד אין איהר ווייטערער האלטונג ריכטען מיט דעם גאנג פון די געשעהענישען.

די קאנסערוואטיווען האבען די דאזיגע ער-קלערונגען אויפגענומען מיט הויכע אויסגעשרייען: „הערט, הערט"

קאמף צווישען מיליטער און באנ-דיטען אין כינע

פאריז, 21 (אטאו) פון האנגקאנג איז מען מודיע, אז 64 קילאמעטער פון קאנטאן, איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען כינעזישען רע-גירונגס-מיליטער, וואס איז געווארען אונטערשטיצט מיט קאנאנען-שיפלעך און פעלד-ארטילעריע, און איי-ניגע הונדערט באנדיטען. ביז הונדערט באנדיטען זע-נען געפאלען אין קאמפען און עס איז געלונגען צו בעפרייען די געפאנגענע, וועלכע די באנדיטען האבען געהאלטען און געוואלט זיי בעפרייען נעגען א גרים אויסליי-געלד, פון רעגירונגס-מיליטער זענען גע-פאלען (בעצעה) מאן.

349 קרבנות פון שרעקליכן טייפון אין יאפאן
וועגען 1400 פעהלט נאך ידיעות

לאנדאן, 21 (אטאו) לויט דער אפיציעלער סטאטיסטיק פון דער טייפון קאטאסטראפע איז יאפאן זענען דארט דערהרג'עט געווארען דריי הונדערט 49 פערזאן, 210 זענען פערוואונדעט געווארען, וועגען 1400 פערזאן פעהלט נאך ידיעות.

אין דרום יאפאן זענען דערהרג'עט געווארען 62 פערזאן.

אנ'אטאק פון הינדוסען אויף טראנספארט אלקאהאל
60 הינדוסען און 14 פאליציאנטען פערוואונדעט

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) א גרופע מאנגריס-טען האט זיך נעכטען בעמיהט אין יובולפאר צו פערהאלטען א גרעסערען טראנספארט אלקאהאל, וואס איז געווען בעשטימט פאר די ארטיגע געשעפ-טען. די נאציאנאליסטען האבען בעווארפען די פאלי-ציי מיט שטיינער.

די פאליציי האט געשאסען 60 פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען. 14 פאליציאנטען זע-נען פערוואונדעט געווארען מיט שטיינער.

מען מודיע, אז עס איז דארט אנגעקומען א דע-לעגאציע פון נעגער, צום נעגער-קאנגרעס, וואס קומט פאר אין האמבורג.

די נעגער-דעלעגאציע איז אויפגענומען געווא-רען דורך די פארשטעהער פון דער סאוויעטישער מאכט און דערנאך איז פארגעקומען א בעראטונג פון דער דעלעגאציע מיט דער נעגערישע סעקציע פון מאסקווער אינטערנאציאנאל.

אנ'אטענטאט אויף א באהן-צוג

קאטאוויץ, 21 (טעלעפאניש). אויף די באהן שינעס צווישען ראמבראוקא-מאלא און שעמיאנא-אויפע האט מען אינטערגעלייגט שטיינער, צוליב וואס דער לאקאמאטיוו פון א דורכפאהרענדיגען משאות-צוג איז אראפ פון די שינעס.

די שינעס זענען צושטערט געווארען אויף א שטח פון 10 מעטער. דער פאהן-פערקעהר איז אפ-געשטעלט געווארען אויף א פאר שעה. עס ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

דעלעגאציע פון נעגערס אין מאסקווע

בערלין, 21 (ספ. טעל.) פון מאסקווע איז

געוו. אדיוטאנט פון ניקאלאי ניקאלאיעוויטש
שטארבט איןווארשא אלס בעטלער

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). אין ווארשא האט מען געפינען א פער'חלש'טען אויפ'ן צמענטאוש אנ'אלטען בעט-לער. מען האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו ער איז געשטארבען.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, איז דער פערשטארבענער געווען דער גענעראל פאן ברומער, געוועזענער אדיוטאנט פון אויבער-קאמאנדאנט פון דער רוסישער ארמעע ניקאלאי ני-קאלאיעוויטש. לעצטענס איז גענעראל ברומער געווען אין ווארשא א נאכט-סטרוזש.

א אטענטאט אויפ'ן פארזיצענ-דען פון ליטווישען זשורנאליס-טען-פעראיין

קאונא, 21 (ספ. טעל.) אין קאונא איז אויסגעפיהרט געווארען אנ'אטענטאט אויפ'ן פאר-זיצענדען פון ליטווישען ליטעראטען און זשורנא-ליסטען פעראיין. ער איז לייכט פערוואונדעט גע-ווארען.

טשיטשערין אויס אויסערן-קאמיסאר
אויף זיין ארט איז בעשטימט געווא-רען ליטווינאוו

מאסקווע, 21 (ספ. טעל.) לויט א פעראָרד-נונג פון וציק איז טשיטשערין ערקלערט געווארען פאר אויס אויסערן-קאמיסאר, אויף זיין ארט איז בעשטימט געווארען ליטווינאוו.

אלס וויצע אויסערן-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער ביז איצטיגער סאוויעטישער אמבאסא-דאר אין בערלין קרעסטינסקי.

דעפ. קירשבראון פערלוירען דעם סיים-מאנדאט
צווישען די נייע דעפוטאטען איז אריין אין סיים ד"ר אינזלער פון לעמבערג

ווארשא, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) די הויפט-וואהל-קאמיסיע האט היינט אבגעהאלטען א זיצונג. לויט דעם בעשלוס פון דער קאמיסיע פערלירען זייערע מאנדאטען די דע-פוטאטען בירקענמייער, קאזלאווסקי און קירשבראון, אלע פון דער סאנאציע. אויף זייער ארט געהען אריין אין סיים א רייהע אנדערע, דערונטער ד"ר אינזלער פון לעמבערג, וועלכער איז אדורך פון דער ליסטע 18 פון בלאק פון די נאציאנאלע מינ-דערהייטען.

אבגעלעגט די וועלט-קאנפע-רענץ פון ברית - טרומפעלדאר

פראג (יט"א). צוליב'ן איבעריקען דעם טערמין פון דער רעוויזיאניסטישער וועלט-קאנפערענץ איז איהר אפגעלאגט געווארען די עפנונג פון דעם וועלט-צוזא-מענפאהר פון ברית-טרומפעלדאר, וועלכער איז לכת-חילה בעשטימט געווארען אויף דעם 28-טען יולי. דער ברית-טרומפעלדאר-צוזאמענפאהר קומט פאר פון 17-טען ביז'ן 21-טען אויגוסט אין בראטיסלאווא (הויפטשטאט פון סלאוואקיי).

אינטערנאציאנאלער לופט-פלי-גער ארום איירפא

בערלין, 21 (ספ. טעל.) נעכטען אינדער-פריה האט זיך פון לופט-פלי'ה פארט טעמפעלהאף ביי בערלין אנגעהויבען דער אינטערנאציאנאלער אעראפלאן-גערעגנ. אין געיעג בעטייליגען זיך 60 אעראפלאנען.

אויפ'ן ערשטען עטאפ בערלין—ריימס זענען אנגעקומען 50 אעראפלאנען, 10 אנטיילנעמער זענען געבליבען אין וועג.

דער ערשטער איז אנגעקומען דער ענגלישער פליהער בראד, דער 4. אין 9-טער זענען די פא-לאקען קארפינסקי און זווירקא. ארום 4 א זייגער נאכמיטאג זענען 15 אנטיילנעמער פון געיעג אפ-געפלויגען אין דער ריכטונג פון סענט אינגלעווענט.

אין ערשטען טאג פון געיעג זענען די אנטייל-נעהמער פון געיעג ארורכגעפלויגען 1060 קילא-מעטער אין דריי עטאפען. היינט ווערען ארורכגע-פלויגען די עטאפען קאלע—בריסטאל, בריסטאל-לאנדאן, לאנדאן—קאלע, קאלע—ארלי.

דער פוילישער לופט-פליהער קארפינסקי איז אויפ'ן וועג קראנק געווארען און מען האט איהם געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

קאנגרעס פון איטאליענישע סאציאליסטען אין פאריז

פאריז, 21 (ספ. טעל.) אין פאריז איז פאר-געקומען א קאנגרעס פון דער איטאליענישער סא-ציאליסטישער פארטיי. עס זענען אנגענומען געווא-רען א רייה רעזאלוציעס, וואס פערארטיילען דעם פאשיסטישען רעזשים. דער איטאליענישער סאציא-ליזם ווערט איז די רעזאלוציעס געזאגט, וועט אלע זיינע כוחות אנווענדען אויף צו בעקעמפען דעם פערהאסטען פאשיזם.

עס איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וואס שטעלט פעסט, אז די אנגעשטרענגטע בעצי-הונגען צווישען איטאליען און פראנקרייך, זענען א-רויסגערופען געווארען דורך דעם פאשיסטישען אימ-פעריאליזם. וועלכער איז א שונא פון וועלט-פרידען.

א שרעקליכע לופט-פליהער קאטאסטראפע אין ענגלאנד
1 לופט-פליהער שווער פערוואונדעט 5 פאסאזשירען דערהרגעט

לאנדאן, 21 (אטאו) דא איז פארגעקומען א שרעקליכע לופט-פליהער קאטאסטראפע. א פאסא-זשיר אעראפלאן איז צוליב דעם שלעכטען וועטער אראבגעפאלען. דער לופט-פליהער איז שטערבליך פערוואונדעט געווארען און 5 פאסאזשירען זענען דערהרגעט געווארען.

פערפומעריע, זאוואדזקא 5
די גוט = בעקאנטע
די גוט = בעקאנטע
עמפפעהלט צום איצטיגען סעזאן א רייכען אויסוואהל פון די בייסטע
פערפומען
פודערן
טואלעט-וייפען
קעלנישע און בלומען-וואסערן
קאסמעטיק אין און אויסלענדישע
צו קאנקורענץ-פרייזען!
PERFUMERJA מיט אכטונג
J. DRUKIER, Zawadzka 5, tel. 175-92
בעמערקונג: ווער עס בעזוכט מיין פערפומעריע, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע.
פאר אנגראסיסטען — אויסנאהמס-ראבאט.

לאדז, 22 יולי 1930

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 22 יולי 1930

ס'שמעקט מיט פולווער

די לופט ווערט אנגעפילט מיט פולווער, די גרויסע קעפ און די צייטונגען רייצן דעם לייענער און די בעלי־פרשים „שלאגט מען זיך שוין“.

צי האלטן מיר שוין טאקע ערב מלחמה?

דייטשלאנד האט נישט אויף המצאות אויפגע־וועקט די פראגע פון קארידאר, און פוילן האט זיך אויפגעהויבן א שטורמישע פראטעסט־באוועגונג געגן די דייטשע אספיראציעס. פראנקרייך, אונזער פראטעקטאר, האט זיך אפגעקערט פון אונז און אנגעהויבן שמייכלען דעם געגנער. צי וועט טאקע נאכדעם קומען דער שווערד־קלאנג?

ס'וויל זיך נישט גלויבן. מיר זענען נער־וועז, ווייל אונז רירט עס אן, ווייל מיר וועלן אויפ'ן ערשטן פייער. אבער די וועלט האט גרע־סערע דאגות.

ס'שוועבט איבער דער וועלט א גרויסע סכנה פון א קאנפליקט צווישן אמעריקע מיט ענגלאנד, ארער מיט גאנץ אייראפע. דערווייל גייט עס פארלעך־מאנירלעך, דורך מאגען חוכות, דורך א דראקאנישן צאל־טאריף, אבער די פערפינטערונג אויף ביידע זייטן אטלאנטיק וואקסט, די פערגרע־סערטע ארבייטסלאזיגקייט איז נאך ווי בוימעל אויפ'ן פייער און א קלארע האר קען דער שטורם אויס־מעסערן צוליב נישט אזוי סגולה־ליכע טעריטאריאלע חשבונות. אונגארן איז גרייט אינטערוואַרפן זיך ברעכן.

פראנקרייך און איטאליע זענען אויף שטעכ־דער מאנארכיסטישער רעספאטיע, כדי צו קענען אפנעמען צוריק די אפגעצוגענע ביי איהר פראווינ־צען. עסטרייך לעכצט נאך אנשלוס מיט איהר שכנישן ברודער־פאלק.

און אין ווייטן מזרח איז נאך נישט אויסגע־לאשן די אינדישע שרפה, וועלכע ברענט שוין א צייט לאנג, ווי אנאורוואלד, און אין נאהענטן מזרח איז אקארשט אויסגעבראכן א פרישע ענגל־ישע שרפה און ס'טליעט נאך פון פאראהרן דער אראבישער פייערל.

די גאנצע וועלט איז איצט, רוכט זיך, א רינאמיט־ארסענאל, און ס'פעהלט נאר איין שוועבעלע, אז אלץ זאל עקספלאדירן און צושפרינגען אין דער לופטן, צי זאל דער קארידאר זיין די ראזיגע שוועבעלע?

ווארום ביי די היינטיגע קאמפליצירטע פער־העלטענישן, ביים היינטיגן פאליטישן דורכאנאנ־דער, וואו דער גאנצער ערדקויל איז צונויפגעלאכ־טען און איין פלאנטער פון אינטערעסן, איז דאך נישט מעגליך, אז אין איינעם עקעל זאל ברענגען א פייערל און דער גאנצער איבעריגער איפריים מאטעריאל זאל בלייבן אונבעריהרט!

דייטשלאנד וואלט דאך נישט געקריגען קיין לשון, ווען זי וואלט נישט געהאט די מאראלישע אונטערשטיצונג פון פראנקרייך, וועלכע האט געגעבן זיך איטאליע, וואס איז אפהענגיג פון ענגלאנד, וועלכע איז פערפלאנטערט אין אינדיע און אזוי ווייטער א גאנצע חד גדיא.

עס וויל זיך נישט גלויבן, אז גראד פוילן זאל זיין דער אויסדערוועהלטער ווינקעל, פונוואנען דער ערשטער פלאקער זאל אויסברעכן. ס'איז בכלל שווער זיך פארצושטעלן, אז די גאנצע שווערע ארבייט פון די בעסטע וועלט־מוחות, אין משך פון 12 יאהר, צו פערשטיקן אין דער מענשהייט די פערביטערונג אויף דער נישט יושר'דיגער פערטיילונג פון די וועלט־גיטער, זאל געהן אין חורבה. ס'איז אויך שווער צו דערלאזן דעם געדאנק, אז די דעמא־קראטישע און פראלעטארישע עלעמענטן, וואס געפינען זיך היינט כמעט אומעטום ביים רודער פון דער ממשלה, זאלן מיט אזא גרינגן געוויסן, ווי די אמאליגע דעספאטען, אונשטעלן די ברוסטען פון זייערע מיליאנען בירגער ענטגעגען דעם זיבערען אויס צוליב פאליטישע פרעטענזיעס, וועלכע קענען דאך סוף כל סוף, ביי א גוטן ווילן, ענטשיידעט ווערן ביי א גרינעם טיש, און פ'ן וועג פון נעגענזייטיגע הנחות. דאס איז גילטיג פאר'ן כלל און אויך פאר'ן פרט, פאר דער גאנצער וועלט, ווי פאר'ן קארידאר.

די פראטעסט־כוואליע, וואס צוגיסט זיך איצט איבער־פוילן, איז נישט סתם קיין „פסוקי דרחמי“, נאר א מעמענטאַ פאר'ן פוילישן פאלק, צו זיין וואך און היטן זיינע ברענענדיגע אינטערעסן. זעהר גוט וואלט געווען, יען די האויגע התראה זאל קודם כל ווירקן אויף די פאקטארען פון אונזער אינערליכער פאליטיק, אפצולייגען אין א זייט די מחלוקת, וואס צופרעסן די לאנד און פעראייניגען אלע כוחות געגען דער אלגעמיינער סכנה.

אבער די מלחמה איז נישט אין אונזער און נישט אין קיינעמס אינטערעס. און אויב די אמ־ביציעס פון דייטשלאנד ווילען איהר פראוואציירען צו אומזיניגע ארויסטריטען, דארף מען האפען, אז פיחלען זיך נאך געפינען אין דער וועלט גענוג מכטערע מוחות, אפצוהאלטען איהר אין געהעריגען מאמענט, איידער ס'וועט ווערען צו שפעט.

פ. פ.

באנקעט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע

לכבוד דרום־אפריקאנישע ציוניסטען אין לאנדאן

לאנדאן (יט"א) אויפ'ן באנקעט, וועלכען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט, ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט, געגעבען לכבוד איינגע דרום־אפריקאנישע ציוניסטען, האט געהאלטען א רעדע פרעזידענט נחום סאקאלאוו, וועלכער האט ערקלערט צווישן אנד.:

איך וואלט זיך געוואונשען, איהר זאלט מיטנעה־מען פון דאנען א ציוניסטישע שליחות. פערצווייפעלט נישט. דער ציוניזם איז א א גוטע, אזא אויפגעלע זאך, אז מען קען נישט אפילו אין געהיים צווייפלען אין זיין ענד־ערפאלג. דער זיג פון ציוניזם איז נישט אפהענגיג פון דער איצטיגער רעגירונג, הגם מיר שאצען געהעריג אפ די גינסטיגע בעציהונג פון דער רעגירונג און עמפינדען שטארק איהר אומחן. דער כח פון ציוניזם איז אין ציוניזם זעלבסט. מיר זענען זיכער אז דעם זיג פון אונזער זאך, ווייל דער ציוניזם איז גערעכט, ווייל מיר גלויבען אין זיין גערעכטיגקייט. דער ציוניזם קען נישט בעדייטען קיין שום רעה פאר וועלכער עס איז נאציע. ער ברענגט נוצען אלע נאציעס, דערפאר גלויבען מיר אין די טיפענישען פון אונזער נשמה און אונזער זאך, דער־פאר קען דער ציוניזם נישט שטארבען, און אונזער ווערק און ארץ־ישראל קען קיינמאל נישט צושטערט ווערען.

אין נאמען פון די דרום־אפריקאנער ציוניסטען האט געהאלטען א רעדע רעפוטאט פון דרום־אפריקאנישען פארלאמענט מאריס קענטערידוש, וועלכער האט ערקלערט:

מיר, אין דרום־אפריקע, ענטוויקלען א ברייטע פינאנציעלע ציוניסטישע טעטיגקייט, ווייל צוליב דער געאגראפישער אפגעזונדערטהייט זענען מיר נישט אומשטאנד פאליטיש מיטצווירקען פאר'ן ציוניזם. מיר בעדויערען די לעצטע געשעהענישען. איך, אלס מיטגליד פון דער לייבאר־פארטיי, און צוזאמען מיט מיר פיל טויזענדער אנדערע בעדויערן בעזונדערס, אז די ענגלישע ארבייטער רעגירונג פיהרט נישט בעסער אויס די פאליטיק פון דער יודישער נאציאנאלער היים. נאך פאר דער באלפור־דעקלאראציע האט די לייבאר־קאנפערענץ אנגענומען דעם בע־שלוס וועגען שאפען א יודיש נאציאנאלע היים, און מיר ווייסען דאך, אז די ביהרער פון דער ארבייטער־באוועגונג זענען געווען אקטיווע אנהענגער פון דער ראיאנער פאליטיק. לייַדער, ווייזט די רעגירונג ארויס די נייגונג נאכצוגעבען דעם כח און נישט דער לאיאליטעט. אבער מיר וועלען זיך נישט אפשרעקען פאר די שוועריגקייטען, איך גלויב, עס וועט נישט לאנג דויערען, און ענגלאנד וועט איינזעהען, אז דאס שאפען א יודישע נאציאנאלע־היים ברענגט נוצען איהר פרעסטיזש און איהרע ווירטשאפטליכע אינ־טערעסען.

רומענישע מיניסטארען און דעפוטאטען

קאנפערירען וועגען דער לאגע אויף בוקאווינע

בוקארעשט (יט"א) אונטער'ן פארזיץ פון אינערן־מיניסטער וואידא־וואעוואד איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פון קולטוס־מיניס־טער קאסטאקעסקי, אונטער־שטאטס־סעקרעטאר אנגע־לעסקו, פראפ. אנדרעוש, סעקרעטאר פון יוסטיץ־מיניסטעריום פאלעאלאג און צאהלרייכע דעפוטאטען פון בוקאווינע. אויף דער קאנפערענץ זענען אויס־פיהרליך ארומגערעדט געווארען די סיבות פון דער אומצופרידענהייט פון דער פויערישער בעפעלקערונג אויף דער בוקאווינע וועלכע האט גורם געווען צו דעם אויסבראך פון דער אנטיסעמיטישער פראפא־גאנדע אין די לעצטע וואכען. עס איז בעשלאסען גע־ווארען אנצונעהמען ענערגישע מאסרגלען, כדי צו אונטערדריקען די העצערישע אגיטאציע און בעזייטיגען די פויערישע אונצופרידענהייט, פון וועלכער די אנטיסעמיטישע העצע ציהט איהר יניקה. דער אינ־ספעקטאר פון יוסטיץ־מיניסטעריום פערנעדר און דער גענו. פינאנץ־מיניסטער, שטאטס־סעקרעטאר יאנאָ־צעסקו זענען אפגעפאהרען קיין בוקאווינע.

שארפע קריטיק פון דער סאוויעטישער ווירטשאפט

אויף דער 16־טער פארטיי־קאנגרעס

איך גיי איבער, חברים, צו דער ווייטערדיגער פראגע?

ווען מיר בויען דאס נייע אדער אפילו ווען מיר מאכען איבער דאס אלטע

שטעלט זיך די פראגע געוועהנליך אזוי, אז אלץ דאס נויטיגע פאר דער או סשטאטונג מוז מען ארייג־פיהרען פון אויסלאנד. בּוכשטעבליך אלץ וויל מען ארייגפיהרען פון אויסלאנד.

נישט לאנג האבען מיר איבערגעקוקט לויט'ן אויפטראג פון צ"ק דעם אומפארטפלאן און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז א סך זאכען פון דעם, וואס מען וויל ארייגפיהרען פון אויסלאנד, קען מען מאכען ביי אונז. נאך מעהר: עס האט זיך ארויס־געוויזען, אז אונזערע זאוואדען, וואס קאנען אט די אויסשטאטונג מאכען, ווייסען אפילו נישט, אז מען גיט איבער די בעשטעלונגען קיין אויסלאנד. אפטער־מאל, געהען די בעשטעלונגען דירעקט דורכ'ן פאל־קאמיסאריאט קיין דייטשלאנד און אמעריקע, אויסמייד־רענדיג אונזערע זאוואדען. מען זאגט, אז אונזערע זאוואדען פערשפעטיגען. ס'איז מעגליך, אבער דער־רויף איז דאך דא אונזער פארטיי, אינטערעסירען אונזערע זאוואדען און צווינגען זיי אויסצופיהלען די בעשטעלונגען צו דער צייט (שטימען: ריכטיק!).

איך בין איבערציינגט, אז אויב מען זאל פאר אונזערע ארבייטער אוועקשטעלען די פראגע — צי מען זאל אפגעבען די בעשטעלונג, וואס מיר קאנען אליין אויספיהלען, קיין אויסלאנד, אדער מען זאל לאזען ביי אונז, וועט דער ערשטער בעסטער ארבייטער זאגען: מען קען פאר נישט אפגעבען קיין אויס־לאנד, נאר מאכען זיי דא, אויף אונזערע זאוואדען (שטורמישע אפלאדיסמענטען, שטימען: ריכטיק). און זיי וועלען זאגן בוכשטעבליך אלץ, וואס ס'איז נויטיג, כדי נישט אפצוגעבען די בעשטעלונג קיין אויסלאנד.

חברים, דאס אויפבויען אונזערע מעכאניזם, פראקטארישע, אויטאמאבילען־זאוואדען פאדערט קא לאסאלע סומען, גאר א סך הונדערטער מיליאנען אויף אויסשטאטונג. ארייגפיהרען דאס אלץ פון אויסלאנד איז נישטא קיין שום מעגליכקייט. און די פראגע ווערט זיך שטעלען אזוי: עפעס פערקירצען, עפעס דאס אפשטעלען, און דער, וואס רופט זיך א: אנהענגער פון דער גענעראלער ליניע פון דער פארטיי און און איינגער צייט פאדערט ער דאס אלץ ארייגפיהרען פון אויסלאנד, אויסגעצייכענט ווייסענדיג, אז ביי אונז וועט אויף דעם נישט קלעקען קיין מיטלען, דער גיסט וואסער אויף דער מיהל פון די רעכטע (אפלאדיסמענטען).

פארוואס, למשל, מוזען מיר ארייגפיהרען פון אויסלאנד אייזערנע קאנסטרוקציעס? נישט שוין קאנען מיר זיי נישט מאכען? וואס פאר א ווערט האבען אונזערע זאוואדען, וואס פאר א ווערט דאט אונזער אינדוסטריע אויב מיר זענען נישט אומשטאנד צו בויען אזן פערגיטעווען איינצעלנע שטי־קער אייזען? בויען זיי רען עס נישט, אונזערע זאוואדען? נאטירליך יא, נעמט דעם טורבא־גענעראטאר־צערטער פון „עלעקטראסילא“, דעם טראקטאר־רען־זאוואד אין לענינגראד, טאקע דעם קערטשער זאוואד, דעם לוגאנסקער לאקאמאטיוו־בוי־זאוואד. האבען רען אונזערע זאוואדען דא נישט אויסגע־ארבייט אייזערנע קאנסטרוקציעס? איז עס רען אזא גרויסע קונץ? געווים נישט, און וויפיל האט מען אַך געמוזט שלאגען, כדי צו צווינגען, מען זאל זיך אפזאגן פון ארייגפיהרען זיי, גאט צו דאנקען, איצט, ראכט זיך, הויבט מען שוין אן אנערקענען אונזערע זאוואדען.

דער ראטען־אפאראט

איך גיי איבער צו ראטנאפאראט. איהר ווייסט, חברים, אז כדי אויסצופיהלען די גרעסטע אויפגא־בען, וועלכע שטעהען פאר אונזער פארטיי, דארפען מיר האבען אגיעגטשפרעכענדען אינסטרומענט — אן אפאראט. די פארטיי האט אויסגעארבייט א פינפ־יאהריגען פלאן, געגעבען די אויפגאבע צו פערווירקלי־כען איהם אין פיר יאהר. אבער וואס ווערט זיך פון דעם אלעם בעקומען, אויב ס'וועט זיך ארויסווייזען, אז אונזער ראטנאפאראט איז נישט צוגעגרייט צו פערווירקליכען די אויפגעבונג פון דער פארטיי, אויב ער וועט אנהויבען הינקען אויף אלע פיר.

איך געדענק, חברים, ווי וולאדימיר איליטש האט כאראקטעריזירט אונזער מלוכהשען אפאראט. ער האט געשריבען: „די לאגע מיט'ן מלוכהשען אפאראט איז ביי אונז אזא טרויעריגע, כדי נישט צו זאגען העסליכע, אז מיר דארפען פריהער פאר אלץ עפעס א טראכט טון, ווי אזוי צו קעמפען מיט די חסרונות זיינע, געדענקענדיג, אז די דאזיגע חסרונות שטעקען אין דער פערגאנגענהייט, וואס הגם זי איז איבערגעקעהלט, אבער נישט אויסגעלעבט, נישט אפגעטראטען אין דער כטאריע פון א קולטור, וואס איז שוין אוועק אין דער ווייטער פערגאנגענהייט“.

אויב מען זאל איצט אוועקשטעלען פאר זיך די פראגע אויף וויפיל די דאזיגע כאראקטעריסטיק, וואס וולאדימיר איליטש האט געגעבען, קאן אנ־געווענדעט ווערען אויך היינט צו אונזער אפאראט, צי זענען מיר ווייט אוועק פון דער האדינער כאראק־טעריסטיק, וועלען מיר זי מוזען מודה זיין, אז צום בעדויערען, קאן מען די דאזיגע כאראקטעריסטיק אין א סך פרטים נאך איצט אויך אנווענדען צו אונזער סאוויעטישען אפאראט.

מיר דארפען איבער־מאכען אונזער אפאראט, פערראיינפאכען און פערביליגערן איהם, אוועקשטע־לען איהם אונטער'ן קאנטראל פון די ארבייטער־מאסען, ברענגען אין הסכם מיט אונזער עקאנאמיק. וולאדימיר איליטש האט געהאלטען, אז אונזער אפאראט דארף זיין אזוי איינפאך, אז יעדער ארביי־טער זאל זיך קאנען בעטייליגען אינ'ם פערוואלטען מיט דער מלוכה. וואס־זשע האבען מיר אין דער היינטיגער? עס איז נישט שייך, פערשטעהט זיך, צו רעדען, אז מיר זענען נאך ווייט ביז איטשעם שטעלונג. אונזער אפאראט איז נאך ביז איצט טייער, ביוראקראטיש, אומבעהאלפען, ראמעטנע, נאר עט־וואס איז שוין אפגעטאן געווארען און אונז דאכט, אז די ווענען, איהם פולשטענדיג געוויזט צו מאכען, זענען שוין געפונען געווארען... די אלע וואקסענדיגע סאציאליסטישע ווירטשאפט זאגט אליין אונטער די דאזיגע וועגען.

אלס אילוסטראציע דערלויבט צו ברענגען פאל־גענדע ביישפילען. לאמיר נעמען די אקציז־סיסטעם. אין יעדער קאפיטאליסטישער מלוכה איז דער אקציז־בעאמטער און די אקציז־פערוואלטונג א פעסטער בעשטאנדטייל פון דער גאנצער פערוואלטונגס־סיס־טעם. אין אונזער מלוכה איז נישטא אבסאלוט קיין שום נויטיגקייט הערין. דאס, וואס עס רופט זיך, ביי אונז אקציז־שטייערן, קאנען מיר נעמען גלייך דורך די ארויפרעכענונגען אויף די פרייזען, און אנ־שטאט א גאנצער ארמעע אקציז־בעאמטע דארכפיה־רען די דאזיגע רעכען־אפעראציע דורכ'ן באנק. אזוי ווערט דאס טאקע איצט געטון. אמת, הערויף איז מען איינגעגאנגען נישט מיט אמאל. עס איז אויס־געקומען זיך צו שלאגען.

שטעלט זיך פאר, אז כדי אראפצונעמען פון פעקעל פאפיראסען דעם באנדראל, האט מען בעד־דארפט עטליכע מאל שטעלען אזא נארישע פראגע אין ראט־פאלקאם. וואס הייסט, אראפנעמען דעם באנדעראל? דאס איז אין ערגעץ נישטא. סיי אין אמעריקע, סיי אין פראנקרייך, סיי אין דייטשלאנד — אומעטום איז דא א באנדעראל, ווי זשע וועט זיין ביי אונז אן א באנדעראל? (געלעכטער), מען האט אראפגענומען דעם באנדעראל און קיין מינרעסטער שאדען דער ראטענמאכט האט עס נישט געבראכט (געלעכטער), אויסער דעם, וואס עטליכע מיליאן וועלכע זענען געגאנגען אויף דער האדיגער באנדי־שער באנדעראל, זענען געבליבען אין דער סאוויעטי־שער מלוכה־קאסע און געהען אויף דער פאלקס־ווירט־שאפט. נאר נישט אין דעם נעהט עס, וואס דער באנדעראל ווערט אראפגענומען; עס נעהט אין דעם, וואס עס ווערט אראפגענומען א גאנצער ריי פון שטייער־אפאראט, עס ווערט פערקלענערט זיין קאסטען, עס ווערען איינגאנצען בעזייטיגט די אפ־סאלוט אומנויטיגע קארעספאנדענץ, בעריכטגעבונג. אין רעזולטאט דערפון האבען מיר אט וואס: אין יאהר 1926 האט דער אפאראט פון פאלקאמפין געהאט 3478 אקציז־בעאמטע, און צום סוף 1929 יאהר, ווען די רעפארם איז אינגאנצען פערענדיגט געווארען, איז די צאהל בעאמטע פערקלענערט געווארען ביז 200.

עס איז נישט געווארען די אקציז־פערוואלטונג, זענען נישט געווארען די דאזיגע אלע העפליכקייטען און עס איז גוט (געלעכטער, אפלאדיסמענטען).

(סוף מארגען).

ארום דעם קאנפליקט וועגען דער ים־המלח־קאנצעסיע

לאנדאן (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דעפ. טילעט (ליבעראַליסט) אנגעפרעגט די רעגירונג, צי עס איז שוין געקומען צו א פערשטענדיגונג מיט דער פראנצויזישער רעגירונג אין דער פראגע פון איבערגעבען אנ'ארביטראזש־געריכט דעם קאנפליקט ארום אויטליזירען די ים־המלח־קאנצעסיע. אויף דער אנפראגע האט געענט־פערט דער אויסערן־מיניסטער ארטור הענדערסאן, וועל־כער האט פעסטגעשטעלט, דאס די בריטישע רעגירונג האט אינפארמירט דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר, אז זי איז גרייט איבערצוגעבען דעם ענין אנ'ארבי־טראזש־געריכט אין פאל, ווען די פראנצויזישע רעגירונג וועט איינגעהן אויף געוויסע פארבעדינגונגען.

קאל. האווארד־בורי: צי וועט דער ארביטראזש איבערגעגעבען ווערען דעם אינטערנאציאנאלען שלום־געריכט אין האאג?

מין. הענדערסאן: די פראגע מוז נאך געבראכט ווערען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 22 כו תמוז תר"ץ

יולי
זון-אויפגאנג 3.38
זון-אונטערגאנג 7.45

באנקראטען, אויסגלייך און פראלאנגאציעס
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

דאס האנדעלס־געריכט האט בעטראכט דעם ענין וועגן באנקראט פון דער פירמע „ערשטע פאבריק פון גומי אויסארבייטונגען „גלאבוס", אין פעברואר 1929 י. האט זיך די פירמע געווענדעט וועגן א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען, און אפריל זענען א רייהע פירמעס ארויסגעטראטען מיט א פאדערונג צו ערקלערען די פירמע פאר באנקראט און דאס געריכט איז די פאדערונג נאכגעקומען און ערקלערט די פירמע פאר באנקראט פון 16. פעברואר 1929.

אין מערץ איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען און דער סינדיק אדוו. טשאקאווסקי האט מיטגעטיילט, אז 25 פריווילעגירטע קרעדיטארען זענען אריבערגעטראגען געווארען אין דער רשימה פון די נישט־פריווילעגירטע.

דער ארוואקאט פון באנקראטירטען האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 10 פראצענט פון די חובות אין 4 ראטעס צאהלבאר יעדען האלב יאהר. 48 קרעדיטארען פון 83, וועלכע האבען רעפרעזענטירט 543.810 זל. האבען מסכים געווען, 6 קרעדיטארען וועלכע האבען רעפרעזענטירט 50,075 זל. האבען געשטימט דעגעגען.

דעם געריכט האט אבער אויסגעוויזען פעדעכטיג דאס איינגעהען פון די קרעדיטארען אויף אזעלכע בעדינגונגען בפרט וואס די פריווילעגירטע קרעדיטארען האבען לייכט פערציכטעט פון זייער פריווילעגיע, און האט דעריבער דעם אפמאך צווישען דער פירמע מיט די קרעדיטארען נישט בעשטעטיגט.

* * *

די פירמע ברידער פ. און ס. שוואלבע (פעטריקאווער 85) האט בשעתו בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען ביז 8. יולי. דעם 26. יוני האט די פירמע פארגעשלאגען אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען א גוטווילינען אויסגלייך מיט די קרעדיטארען. די קרעדיטארען ווערט בעצאהלט 40 פראצענט פונ'ם חוב צו 10 פראצ. יעדען האלב יאהר. דאס געריכט האט געוואלט בעטראכטען דעם אויסגלייך דעם 15. יולי, דעם 14. יולי איז איינגעפאלען אין געריכט א בקשה פון דער פירמע „ראטה און רונדערפער" וועגען ערקלערען די פירמע בר. שוואלבע פאר באנקראט, און דאס צוגעשטעלט 6 פראטעסטירטע וועקסלען. אויפן פראצעס האט אבער די פירמע א.ה. פארשלאג צוריקגעצויגען און דאס געריכט האט דערלויבט אנצוהויבען די אויסגלייך־אונטערהאנדלונגען פון דער פירמע שוואלבע מיט איהרע קרעדיטארען.

אין העלענובעק ווערט איינגעארדענט אנ'אראנזשעריע
א דאנק דעם פאבריקאנט פיאסקאווסקי, וועלכער האט צו דעם צוועק געגעבען 30 טויזענד זל.

די פערוואלטונג פון „אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק" טראגט זיך איום שוין זייט יאהרען מיט רומקאווסקי'ס פראיעקט: צו שאפען ביים אינטערנאט אנ'אראנזשעריע. דער פלאן איז געווען א געלונגענער און איבערגעבעטער: אין דער אראנזשעריע וועלען זיך די קינדער, וואס לערנען לאנדווירטשאפט קענען פערפולקומענען אין זייער לאנדווירטשאפטליכער אויסבילדונג, די וועלען זיך בפרט קענען נעהנטער בעקענען מיט פערשידענע צווייגען פון אינטענסיווער ווירטשאפט. די אראנזשעריע קאן אויך ווערען א הכנסה קוואל פון וועלכען די אינסטיטוציע וועט זיך קענען אויסהאלטען. אזוי וועט די קענען פערקויפען אין שטאט בלומען, פערשידענע יקרות א. א. וו. פאר וועלכע מ'צאהלט הויכע פרייזען.

אבער כדי איינצוארדענען די אראנזשעריע האט מען געמוזט האבען א בעטראג פון דרייסיג טויזענד זל. און דא האבען זיך אנגעהויבען די שוועריגקייטען. דער אינטערנאט האט זיך לעצטענס שטארק פונאנדערגעבויט און איז אויסגעוואקסען, די הוצאות זענען געוואקסען און קיין געדעקט די לויפענדע אויסגאבען. אזוי אז פון די לויפענדע הכנסות האט נישט געקענט זיין קיין רייד צו קענען די אראנזשעריע איינארדנען. האט געמוזט קומען א פרישער מעצענאט מיט א ברייטער האנד, וואס זאל פערשטעהן די וויכטיגקייט פון דער נוטיגער אינסטיטוציע און זאל די נויטיגע סומע שטעלען צו דיספאזיציע פונ'ם „אינטערנאט און פערמע אין העלענובעק". און אזא מענש האט זיך ענדליך געפונען אין לאדז. היינטיגע וואך האט דער בעקאנטער לאדזער פאבריקאנט פיאסקאווסקי מיטגעטיילט דעם הי' רומקאווסקי, אז ער שטעלט צו דיספאזיציע פון דער פערוואלטונג דרייסיג טויזענד זלאטים כדי זי זאל קענען פערווירקליכען דעם פראיעקט פון איינארדנען די אראנזשעריע ביי דער פירמע. די פערוואלטונג האט די מיטטיילונג אנגענומען און בעשלאסען צו בעדאנקען דעם איידעלען שפענדער.

* * *

זונטאג איז אין „העלענובעק" פארגעקומען דער „חג הקציר". צוליב דעם טויט פון פערוואלטונגס־מיטגליד פון העלענובעק יוסף יאשונסקי זענען קיין פייערליכקייטען נישט פארגעקומען.

עס זענען אנוועזענד געווען בלויז די פערוואלטונגס־מיטגלידער און עטליכע פריינד פונ'ם אינטערנאט. צווישען אנדערע איז אויך אנוועזענד געווען דער בעקאנטער געזעלשאפטליכער טוער, דירעקטאר פון דער אקציען געזעלשאפט י. ק. פאזנאנסקי הי' לעהשטיין אלס אויסדרוק פון זיין אנערקענונג פאר דער אינסטיטוציע האט פרעזעס לעהשטיין געגעבען א מתנה טויזענד זלאטים

אנ'איידעם „אנ'אתרוג"
אז ס'איז דיר גוט — וואס טויג דיר דער אויסלענדישער פאס?
אבער קודם כל, זאגט דער שווער, גיב אהער דעם גאלדענעם זייגער

ר' מנחם, א יוד, א סוחר פון גרינעם־מארק, האט געהאט א טאכטער, א יונג, שעהן און געראטען מיידעל. די געשעפטען האבען אין די לעצטע יאהרען אנגעהויבען געהן נישט אזוי פוינקטליך, ווער ווייסט, וואס ס'קען זיין און א יאהר ארער עטליכע יאהר שפעטער, האט ער בעשלאסען נישט צו פערציהען און חתונה צו מאכען דאס מיידעל, הגם זי איז נאך גאנץ יונג, האבען זיך פאלד געפונען שדכנים און אויסגעזוכט פאר ר' מנחם'ן א חתן, אנ'„אתרוג'ל", א בחור א סוחר, א בערעדעוודיגען, געראטענעם, קען רעדען שפראכען, האט געענדיגט קלאסען, הקיצור — א שידוך גאר א פאסנער, ווי ר' מנחם ווינשט זיך צו האבען פאר זיין געראטען מיידעל. האט מען צוגעזאגט טויזענד דאלאר נדן געשריבען תנאים, און טאקע בעשטעלט די חתונה אויף באלד נאך שבועות. צו דער חתונה האט דער פאטער געסילוק'ט דעם נדן במזומנים און דאס דאס יונגע פאר־פאלק נישט אפגעלאזט פון זיך, זיי אפגעגעבען א צימער אין דער איינענער וואוינונג, או די יונגע קינדער זאלען דערווייל נישט זיין קיין בעל־הוצאה.

דער יונגער איידעם האט דאס געלד נישט געוואלט פערנוצען שוין באלד אויף געשעפט. א צט אין דער שווערער קריזיס־צייט איז מזומן־געלד פיל ווערט. מ'קען אמאל מיט מזומן געלד כאפען עפעס א געשעפטעל אין פערדינען א זלאטע אויף א זלאטע. אט האט מען איהם ערשט אנגעבאטען א געשעפט, אבער ער וועט איהם נישט מאכען, ער וועט האבען נאך א בעסער געשעפט. דערווייל האט דאס יונגע איידימעל גארנישט געטון און דער שווער, א יוד, א סוחר מיט א גוטען שם און אין דער סוחרישער וועלט, האט איהם נישט געטריבען, נישט געזאגט, קיין ברויט פעהלט איהם נישט חס־ושלום, און ער וועט שוין זיינס אנזאגען. די טאכטער האט זיך מיט'ן יונגען מאן געפרעהט און דער האניג־חודש האלט זיך פערצויגען אויף אפשר א גאנץ יאהר, ווען נישט א פשאחאווניק.

די פאריגע וואך אין א שעהנעם טאג איז דערפרויה קומט אריין אין שטוב א פאליציי־פשאראוניק און הויבט זיך אן אויספרעגען אויף דעם יונגען איידעם. די יורענעם האבען זיך נישט געקענט פערטייטשען, וואס עפעס דער פשאראווניק דארף צו וויסען וועגען זייער „אתרוג'ל". אבער ר' מנחם האט זיך באלד אריינגעמישט נאכצופרעגען דעם פשאחאוניק און האט זיך פון איהם דערוואוסט, אז דאס „אתרוג'ל" בעמאהט זיך וועגען א פאס קיין אויסלאנד.

אין אלעמען געווארען קשה — וואס עפעס קיין אויסלאנד, וואס האט ער דארט צו טון? אבער מ'האט גארנישט געזאגט און געווארט, ביז ער וועט קומען, און מ'האט אפגעגעבען מיטאג, פערפיהרט ר' מנחם א געשפרעך מיט'ן איידעם און בינו לבינו טוט ער איהם א פרעג, נאך וואס קלייבט ער עס זיך קיין אויסלאנד. לייקענט יענער שטיין און ביין און א מ'האט איהם נישט געגלויבט איז ער אזוי אויפגעבראכט געווארען, אז ער האט זיך ממש נעוואלט ארויסווארפען פון פענסטער.

ר' מנחם איז אבער א פראקטישער יוד, איז ער נישט נתפעל געווארען פונ'ם איידעמס אויפרעגונג און האט איהם קודם כל געהייסען אויסצאהלען דעם נדן, וואס ער האט ערשט מיט א צייט צוריק בעקומען, געהייסען אויסטון דעם גאלדענעם זייגער מיט דער קייט, די רינגען און דאס אלץ צונעמען. דעם יונגען איידעם האט ער אנגעזאגט, אז אויב וועט ער אפלאזען די נארישקייטען, וועט ער איהם אלץ אפגעבען גלאט און טאמער וועט ער וועלען ווייטער פראזען מעשה „וואוילער" וועט ער איהם דערצעהלען, וואס אין פרוק שטעהט. דערווייל קאכט מיט דער מעשה אין דאס פון גרינעם מארק.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

לעצטער גאסטראל — פון גוט-בעקאנטען און באליבטען ארטיסט פון אמעריקא — לעצטער גאסטראל

הערמאן סעראצקי

געוועזענער דירעקטאר פון לאדזער יודישען טעאטער.

פאלקס-פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.

היינט, דינסטאג, דעם 22 יולי, 9 אוונט
לעצטע פארשטעלונג

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! נייעס!
דער לעצטער אמעריקאנער שלאגער!

דער אפגענארטער מאן

אין 3 אקטען מיט געזאנג פון ז. פלוני. הערמאן סעראצקי אין דער טיטעלראל.

פערזאנען:

יצחק דווארקין	— ראקאוו	פאני, הערש'ס פרוי	— נערה
דבורה, זיין ווייב	— פאדערמאן	באריס, הערש'ס חבר	— האמבורגער
הערש	(הערמאן סעראצקי	מנשה פופסקי	— הערשקאוויטש
מערי זייערע קינדער	(בעזמאן	ווילי, אקטיאר	— באלבירסקי
סיידי	(ליבראווסקא		

דיריגענט — ל. זעלמאן. סצענאריוש — ד. אריעל. סופלער — וו. נייהויז.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

Dr. med. FELDMAN

אקושער און פרויען-ארצט

Rzgowska 5, tel. 191-08

נעהמט אן פון 3—5 נאכמיטאג און אין דער לעצטניצע Piotrkowska 62 פון 5.30—7.30 נאכט.

Dr. Z. Rakowski

ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7, נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—5

די בוי-ארבייטען ביי דער וואוינונגס-קאלאניע פאר אינטעלעקטועלע
זאלען זיך אנהויבען אין אויגוסט

דער פערזיכערונגס-אמט פאר גייסטיגע ארבייטער הויב אן אין לאדז צו בויען א וואוינונגס-קאלאניע פאר אינטעלעקטועלע, די קאלאניע איז געפלאנט אויף 14 הייזער-בלאקען אויף דער ניי-פאביאניצער גאס. 35 פראצ. פונ'ם פלאץ וועלען פארנעמען די הייזער און 65 — א פארק מיט סקווערען. דער אמט האט אויף היי-יאהריגען בוי-סעזאן אסיגנירט 5 מיליאן זל. ס'זאלען היי-יאהר אויסגעבויט ווערען ביז צום דאך 3 הייזער-בלאקען (32.300 קוב.-מעטער) די וואוינונגען וועלען זיין צו 1, 2 און דריי-צימערדיגע. ביי די ארבייטען וועלען בעשעפטיגט זיין א פאר טויזענד ארבייטער, וועלכע וועלען מוזען אנגענומען ווערען דורכ'ן מלוכהשען אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג. די ארבייטען זאלען זיך אנהויבען אנהויב אויגוסט.

פון ארבייטס-געריכט

(א) עווא סושעק האט געארבייט ביי דער פירמע כענטשינסקי, און האט בעקומען אלס ביורעליסטין 100 זל. א חודש. אין יאנואר איז סושעק רעדוצירט געווארען דערביי האט זי נישט בעקומען קיין פערגיטיגונג פאר קינדיגונג און נישט פאר אורלויב דערביי האט איהר כענטשינסקי נישט בעצאהלט 180 זל. כענטשינסקי איז אנגעקלאגט געווארען אין ארבייטס-געריכט. דארט האט כענטשינסקי ערקלערט, אז סושעק האט געארבייט בלויז 5 טאג אין וואך, און אזוי ווי זי האט נישט אפגעארבייט קיין יאהר קומט איהר נישט קיין קינדיגונג און קיין אורלויב. סושקין האט גע'טענה'ט, אז הגם זי האט געארבייט בלויז 5 טעג אין וואך האט זי געמוזט בלייבען אין דער וואוינונג אויך שבת און זונטאג ווען איהר שעף פלעגט זיין אויף זומער-וואוינונג. זי פאדערט דעריבער 1273 זל.

דאס געריכט האט אנערקענט, אז דאס היטען דאס הויז דורך סושעק איז נישט פארגעקומען צוליב העפליכקייט און צוגעפסקנט צו בעצאהלען פאר אורלויב, פאר 3 חדשים קינדיגונג און פאר איבערשעהן 180 זל. פאר די זונטאגען.

געקומען קיין לאדז שפילן אויף די ווישטשיגעס
און געפינען דעם טויט

(ק) נעכטען ארום 12 א זייגער ביינאכט האבען עמעצער דורכגעהער בעמערקט אויף א באנק אין דער אלעע לעבען דעם קריז-געריכט, אויף זשעראמסקיעגא גאס עפעס א יונגענמאן, אין א אונא-מאלער האלב דערגעהרי' האלב ליגענדער פאזע.

מען איז צוגעגאנגען צו דעם אומבעקאנטען און איהם געוואלט אויפהויבען, עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען אז ער איז אין א בעוואסטלאזען צושטאנד

ווען אלע בעמיהונגען איהם צו זיך צו ברענגען זענען געבליבען אהן ערפאלג האט מען ארויסגערופען אמבולאנס, וועלכע האט פעסטגעשטעלט, אז דער מאן איז טויט, פערסמט מיט סטריכנין.

מען האט דעם בר מינן באלד אוועקגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

דעם נאמען פון זעלבסטמערדער איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען, ווייל קיין פערזענליכע דאקומענט האט ער ביי זיך נישט געהאט.

אין טאש ביי איהם האט מען געפונען נאר א פאר־טאמאנעטקע מיט מזומן קליין געלד און א בילעט ווארשא—לאדז, פריש אפגעשטעמפעלט. עס איז צוליב דעם פערדאכט א חשד, אז דער יונגערמאן איז געקומען פון ווארשא קיין לאדז אויף די פערד־געיעגען, האט דארט פערשפילט זיין געלד און בעגאנגען זעלבסטמארד. דער אומבעקאנטער זעלבסטמערדער זעהט אויס צו זיין אנ'אינטעליגענטער מענש, פון מיטעלען וואוקס, בערך א יאהר דרייסיג.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפעץ, (פעטריקאווער 193) מילער (פעטריקאווער 46) גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15) פערעלמאן (ציגעל גאס 64) ניעוויעראווסקא (אלעקסאנדראווסקא 37) יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9).

סקאנדאליעזע אפפערע מיט א פאלשען גט

די אפפערע געהט איבער צו דער פראקוראטור

אין הגנץ ראבינאט איז אין די פאריגע וואך פארגעקומען א געוויסער ישראל נדום כאנאצקי וועלכער האט זיך אנגעגעבען, אז ער וואוינט אויף נאצקעוויטש-גאס 9. ער איז געקומען צוזאמען מיט זיין פרוי פייגע בת אלתר באלכמאוויטש, וועלכער זאל וואוינען ליפאווא 77 ביי ה' פעלדמאן.

ער איז פון סלוצק, זי איז פון דשאנאוו. קיין גט-לעבען מאכען די ניט, קיין שלום-בית איז צווישען די נישטא. האבען זיי בעשלאסען זיך צו גט'ן. מאר אזוי ווי די קענען צוזען זיך נישט אדורכקומען, קענען די געקומען קיין לאדז, וואו די פרוי פייגע האט א מוטער א געוויסען הערשעל פאדעמבסקי [אלעקסאנדראווסקא 16] און ער דער פעטער האט די אויסגעלטכט' אז די פרוי בעקומט 100 זל. פערגיטיגונג און נקדמט ביים מאן א גט. און מען אוועק צום מקובל מורה הוראה מאיר'ל קליינער, וועלכער האט צוליב עפעס א טעם קיין גט נישט געוואלט געבען דעם פאר-פאלק און איז מיט זיי געקומען אין ראבינאט.

דא האבען אלע דערצעהלט די גאנצע מעשה און דער מו"ה הוראה קליינער האט בעשטעטיגט, אז ער קען דעם פעטער הערשעל פאדעמבסקי. הערשייל איז צוגעשען פאר-פאלק איינגעבראכען א קריגערי און דער גט האט נישט געקענט פארקומען, האט כאנאצקי איינגעלעגט ביים „פעטער" 100 זל. און מהאט אפגעלעגט דעם גט אויף מיטוואך.

מיטוואך זענען אלע ווידער געקומען אין ראבינאט און סאיז פארגעקומען דער גט.

דעם גט האט מען פון לאדז ארייגעשיקט קיין פעטריקאוו צו דער פרוי'ס פאטער. ער איז באלד אוועק צום פעטריקאווער מורה הוראה יעקב גלאזער, און האט איהם אויפגעקלערט, אז דער כאנאצער ענין מעט'ן גט אין לאדז איז אנאפערע. פרוי גיטעל איז מיטוואך בכלל אין לאדז נישט געווען. ס'זעהט אויס, אז כאנאצקי איז געקומען אין לאדזער ראבינאט מיט א פרעמדער פרוי, וועלכע האט זיך פארשטעלט אלס פרוי פייגע.

דער פעטריקאווער מורה הוראה האט באלד וועגען דעם ענין מיטגעטיילט אין לאדזער ראבינאט. פון ראבינאט האט מען געשיקט רופען כאנאצקי'ן. אבער אויף מיצקעוויטש 9 וואוינט נישט קיין שום כאנאצקי, האט מען געשיקט רופען די פרוי פייגע פון ליפאווא 77. דארט וואוינט יא א געוויסער פעלדמאן אבער וועגען קיין שום פרוי פייגע ווייסט ער נישט.

אין ראבינאט האלט מען, אז די גאנצע מעשה מיט דער אוואנטורע פארין גט איז געווען ארטיסטיש אפגעשפילט, כדי צו שאפען ביים ראבינאט אן אילוזיע, אז די גאנצע געשיכטע איז אמת.

עס איז אבער זעהר פערדעכטיג די ראל פון הערשעל פאדעמבסקי, דעם פרוי'ס „פעטער" ביי וועלכען מ'האט אוועקגעלעגט די 100 זל.

פרוי פייגע'ס פאטער גיט איבער דעם ענין דער פראקוראטור.

דער ראבינאט וועט דעם גט מבטל מאכען.

„אינזשיניער" וואס פערגוואלדיגט פרויען

פאליציי זוכט איהם, אבער דערווייל אהן ערפאלג

(א) מיט א פאר וואכען צוריק האבען מיר דערצעהלט וועגען א פאל אין ארעלמאבעק און אקרענגליק מיט א יונגענמאן, וועלכער שטעלט זיך פאר פאר אן אינזשעניער, וואס איז ערשט נישט לאנג אריבערגעקומען פון פאריז. אין פערלויף פון איין טאג האט ער צוויי מאל געפרובט צו פערגוואלדיגען פרויען מיט וועלכער ער האט צופעליג זיך געטראפען אויף זומער-וואוינונג, דערביי האט איהם איינע פון זיינע קרבנות פערשאטען מיט זאמד די אויגען און זיך אזוי ארום בעפרייט.

די פאליציי האט דאן פעסטגעשטעלט, אז אין ביידע פאלען האט אויפגעטראטען די זעלבע פערזאן. זי האט איהם אבער ביז איצט נישט געכאפט. פערגאנגענעם זונטאג האט זיך דער „אינזשינער" ווידער בעוויזען אין לאגעווניק דארט האט ער בעהן שפאציר מיט א געוויסער אסתר ב. זי פערפיהרט אין וואלד און דארט זי פערגוואלדיגט. לויט דער אנמעלדונג פון דער נעליטענער האט די פאליציי פעסטגעשטעלט, אז דאס איז דערזעלבער, וואס האט שוין „אסטראליורט" אין ארעלמאבעק און אקרענגליק.

אזוי ווי אלע 3 פאלען קומען פאר אין די זונטאג טעג האלט די פאליציי, אז דער „אינזשינער" פאהרט ארוים אויף נאכטראלען אין די הנאות און זונטאג־טעג. דערביי איז אדער ער טרעפט נישט אלע מאל אן אויף א ווידערשטאנד, אדער זיינע קרבנות שעהמען זיך צו מעלדען דער פאליציי.

פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

פערלאזט די פרוי מיט 3 קינדער און לעבט אין פאריז מיט א קאכאנקע

לאה ראטבערג פון יעראזאלימסקא 4 האט חתונה געהאט מיט חיים זעליג שיצקי, א וועבער פון אלעקסאנדראווסקא 14 מיט 10 יאהר צוריק. די גאנצע צייט האבען זיי געלעבט גאנץ לייטיש וועליג האט פערדינט אויף פרנסה און מ'האט זיך גענומען צו'גאנסטענדיג לעבען. ביי זיי זענען פאר דער צייט געבוירען געווארען 3 קינדערליך. דערמייל איז שיצקי געווארען ארבייטסלאז און האט אנגעהויבען טענהן, אז ער וויל פאהרען קיין פראנקרייך. דארט האט ער אין מעץ א ברודער וואס ער זיך שוין איינארדנען. מיט 2 יאהר צוריק איז ער טאקי אוועקגעפאהרען. ס'זעהט אויס, אז מיט דער הילף פון זיין ברודער האט ער זיך דארט איינגעארדנט און האט אפילו א פאר מאל ארויסגעשיקט דער פרוי געלט. אבער דאס האט געדויערט נאר א האלב יאהר, שפעטער האט ער אין פערלויף פון 1 יאהר צייט קיין געלט נישט געשיקט און האט פאר דער גאנצער צייט אנגעשריבען איין בריף, שפעטער האט ער אפילו קיין בריף נישט געשריבען און די פרוי מיט די קינדער זענען דא געבליבען הונגערען.

די פרוי האט אפט געשריבען צום שוואגער אין מעץ, אז ער זאל בעאיינפלוסען דעם ברודער צו שיקען עפעס געלט אויף אויסצוהאלטען די פאמיליע, ער האט זיך אבער נישט געלאזט בעאיינפלוסען, קיין געלט נישט געשיקט און סוף כל סוף זיך צוקריגט מיט'ן ברודער און איז פון איהם אפגעפאהרען. האט די פרוי איינגאנצען פערלוירען די פערבינדונג מיט איהם. דערווייל האט זי זיך דערוואוסט, אז איהר טרייער מאן געפינט זיך אין פאריז און לעבט דארט מיט א קאכאנקע און זי דא געהט אויס פון הונגער און האט נישט צו בעצאהלען פאר דירה-געלט. דער ווירט פון קרוטקע 9 האט ארויסבעקומען אן עקסמיסיע און זי טאקי ארויסגעווארפען. האבען זיך אנגענומען די שכנים ארום און אויסגעפועלט ביים ווירט ער זאל איהר געבען 200 זל. און מ'האט פאר איהר געדונגען א וואוינונג אויף מארישינער 33.

און דערווייל איז אין שטוב נישטא קיין ברויט די קינדער זענען קראנק און דער מאן אין פאריז אינטערעסירט זיך גארנישט מיט זיין פרוי און קינדער וואס ער האט דא איבערגעלאזט.

גנבות

(2) נעכטען האט מען מיטגעטיילט דער פאליציי וועגען א דרייסטע גנבה וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין דער וואוינונג פון פרוי יאקיבאוויטש אויף נארוטאוויטש 49.

מיט א חודש צוריק איז די פאמיליע ארויסגעפאהרען אויף זומער-וואוינונג. די אויפזיכט איבער דער וואוינונג האבען זיי איבערגעגעבען זייערע קרובים, וועלכע פלעגען פון צייט-צו-צייט קומען אין דער וואוינונג.

נעכטען אינדערפריה ווען זיי זענען געקומען צו דער וואוינונג האבען זיי פעסטגעשטעלט, אז די שלעסער זענען אפגעריסען און די טירען זענען אויפגעריסען געווארען. פון דער וואוינונג איז אלץ ארויסגערוימט. מ'האט באלד וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי. וואס פון דער וואוינונג איז ארויסגעגנבעט געווארען איז נאך דערווייל גענוי נישט פעסטגעשטעלט. פאליציי פיהרט אן אויספארשונג.

* * *

אין דער וואוינונג פון עוואנגעלישען פאסטאר לודוויג סאנער, ראדוואנסקא 33, האבען זיך אריינגעכאפט גנבים, וועלכע האבען ארויסגעטראגען פון דער וואוינונג די גאנצע קליידונג, וועש און ווערטזאכען.

דער פאסטאר און די פאמיליע געפינען זיך אויף זומער-וואוינונג און צוליב דעם קען מען נאך נישט פעסטשטעלען ווי גרויס די גנבה איז.

ווענען די וואס זענען אוועק...

איינדריקען פון א בעזוך אויפ'ן יודישען בית עלמין אין פראג

פון סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי

דער אנרעגענד וועגען געשטארבענע איז איינער פון דעם מענשענס איידעלסטע געפיהלען. אפגעבענדיג כבוד די אהעקגעגאנגענע, גיבען מיר אפ כבוד צו דעם אלעם, וואס איז אין אונז שיין, גוט און אפפערוויליג מריטמת דאס וואס עס איז פערגענגליך מיר איינביגע דעם קאפ פאר דעם, וואס ס'איז אייביג...

דער גייסט פון געשטארבענע פלאטירט אונטערבליך און משך פון דורות אין די אלע אינסטיטוציעס, אין וועלכע עס האבען געלעבט די אידעלטערען און געארבייט לטובת זייערע מיטברידער און פאר'ן פאלק. ווייל נישט לעבעדיג איז דער, וואס פערמאגט נישט קיין ליבע און זיך, און נישט געשטארבען איז יענער, וועלכער לעבט אין די הערצער און מאטען פון די מענשען.

פון אפפערוויליגען טויט, וואס איז א פועל יוצא פון ליבע צום פאלק ווערט געבוירען דער גייסט פון תחיית המתים.

די פארמען ווערען פערלוירען — דער גייסט אבער איז אייביג!! דער אפפערוויליגער גייסט שטארבט קיינמאל נישט און ער לעבט אויבער נישט נאר דעם איינעם דיכטער אין קבר, נאר הונדערטער יאהרען און א סך, א סך דורות..

קיין גרענעצען פון צייט און פון שטח ווייסט נישט דער גייסט, און ער ענטפלעקט די פערגאנגענהייט, גראבט אויף קברים און דערט זיך אויך צווישען אש און שטויב פון יענע, וואס זענען שוין נישטא. ער רייסט ארונטער די פארהאנגען, וואס פערשטעלען די פערגאנגענהייט און צוקונפט...

די דאזיגע געדאנקען און רעפלעקסיעס זענען מיר אדורכגעפלויגען אין קאפ, ווען איך האב אין פראג בעזוכט אייגעם פון די עלטסטע יודישע קברים אין אייראפא. די לעגענדע דערצעהלט, אז דער דאזיגער בית עולם איז שוין אלט העכער 1400 יאהר.

הונדערט-פופציג יאהר שוין, ווי מען איז דארט נישט מקבר קיין טויטע, און די, וואס ליגען דארט בעהאלטען איז א מין געשיכטליכע רשימה פון דער יודישער קהלה אין פראג — פון איהר ענטוויקלונג, זוהר און טראגישע איבערלעבונגען.

מצבות... מצבות... מצבות... דער אייביגער טרויער פון קברים...

אויף די קברים לעגען יודען ארויף קליינע שטיינלעך, און דער האפענונג, אז דער גייסט פונ'ם טויטען וועט זיך זארגען פאר'ן לעבעדיגען.

דאס איז באמת א טויט-רירענדער אפט פון דעם, ווי לעבעדיגע האלטען אונטער א קאנטאקט מיט די טויטע...

אין דער ריה שטעהען זיי די מצבות בעדויכט מיט דעם שטויב פון יאהרהונדערטער — איינינע פון די מיט אויסגעקריצטע הענד, ווי צום דוכנ'ען — אלס צייכען פון כהונה.

איך לייען די אויפשריפטען: די אהרון-שמעון בן זאב שפירא, א רב און געלעהרטער, געשטארבען אין יאהר 1679; רבי ליי, א געלעהרטער, אסטראנאם און שרייבער, געשטארבען אין 1609; דוד בן שלמה גאנס, א היסטאריקער, מאטעמאטיקער און געאגראף, געשטארבען אין 1613; יהושע בן יהודה, געשטארבען אין 941; ר' יוסף דעל מעדיגא — געשטארבען אין 1655 — א דאקטאר, מאטעמאטיקער און פילאזאף, א תלמיד פון גאלילע, און דער לייב-דאקטאר פון פירשט ראדזשיוויל; איבערגעלאזט האט ער הויכע ווערק וועגען מאטעמאטישע און נאטורוויסענשאפטען; העגדעל בת-שבע פאן-טרויענבערג, וועלכע צוויי מלכים (רודאלף דער צווייטער אין 1580 און פערדינאנד דער צווייטער) האבען בעשאנקען מיט אדעליגע פריווילעגיעס פאר פערדינסטען לטובת דער מלוכה; אברהם בן יעקב, וועלכער איז אומגעקומען על קידוש השם בעת די פאגראמען אין יאהר 1476; דער פאעט ר' אביגדור בן יצחק קארא — געשטארבען אין 1439.

איבער דעם קבר פון איינעם פון די רבנים פלאטערט די לעגענדע וועגען גולם.

איבער אנדערע — די לעגענדען פון קידוש השם, פון מקריב זיין זיך פאר דער קהלה, פאר'ן געטא, פאר די ברידער —

קברים, וואס רעדען א סך צו די יעניגע וועלכע פערשטעהען די שפראך פון דער פערגאנגענהייט און פון תקופות...

און דא האט זיך מיר קלאהר דערמאנט דער רוח פון אונזער גרויסען דיכטער אדאם מיצקעוויטש און זיין „אדע צו דער יוגענד":

„איך יענער און גליקליך, וואס איז קלעם איז געפאלען,
איב זיין קערפער איז געווארען א שטאפעל צו די כבוד-קוואלען".

פאר ערמארדען דאס אייגען קינד

(2) אין קרייז-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון פראנטשישקא סאביעראי, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען, אז זי האט ערמארדעט איהר אייגען קינד און עס אליין בעגראבען אין זאמד. סאביעראי האט זיך מודה געווען. זי האט דערצעהלט, אז דער פאטער פון איהר קינד איז א זוהן פון א לאנדווירט. זיינע עלטערן האבען איהם נישט ערלויבט מיט איהר חתונה צו האבען און מיט'ן קינד אויף די הענט האט זי נישט געקענט פערדינען אויף ברויט. דער פאטער האט איהר ארויסגעטריבען.

דאס געריכט האט די סאביעראי פערמשפט אויף 6 חדשים טורמע און האט אפגעלעגט דאס אויספיהרען דעם אורטייל אויף 3 יאהר.

7 שעה האט געדויערט די שרפה

אין קויהלען-לאגער פשעיאזד 90

(א) ניי מיר האבען שוין געמעלדעט איז נעכטאג אויסגעבראכען א שרפה אין די קויהלען-לאגערס פון דער פירמע „קויהלען קאנסארציום" אויף דער פשעיאזד 90, בעת וועלכער עס זענען פערברענט געווארען איינינע טויזענד קארץ קויהלען.

נעכטען מיטאג בעת די ארבייטער פון דער דערמאהנטער פירמע האבען אנגעהויבען אויסצואלאדען פון די וואגאנעס קויהלען האבען זיי פליצלינג בעמערקט ארויסשלאגען א רויך פון די קופעס קויהלען וואס זענען נאך געלעגען אויפ'ן פלאץ.

עס זענען תיכף אלארמירט געווארען די פייערלעשער, וועלכע האבען אונטערגענומען א ענערגישע אקציע צו לאקאליזירען די שרפה. נאך 7 שעה איז ענדליך געלונגען די שרפה צו פערלעשען. עס זענען ווידער פערברענט געווארען איינינע טויזענד קארץ קויהלען.

אויסערגעוועהנליכער ערפאלג פון די „ווילנער"

אין שטאטישען טעאטער

דאס שפילען פון דער ווילנער טרופע אין שטאטישען טעאטער, צינעל־גאס 63 האט מיט נעגער מען געפאנגען דעם לאדזער טעאטער־עולם. יעדע פארשטעלונג געהט אראפ מיט אויסערגעוועהנליכען ערפאלג. דער טעאטער־זאל איז פול געפאקט. יעדע נייע פרעמיערע איז א פרישער בעוויז פון ארטיסטישען טאלאנט פון אונזערע „ווילנער".

היינט ווערט געגעבען די אויסגעצייכנטע פיעסע פון יודישען לעבען אין מיטעלאלטערליכען געטא „יודענשטאט" פון אהרן צייטלין. די תאוינע פיעסע אין וועלכער עס געהען א דורך פערשיעדענע טראגישע פיגורען פון יודישען לעבען אין יענער פינסטערער צייט האט ביי אלעמען ארויסגערופען אויסערגעוועהנליכע אנערקענונג.

לעצטער גאסטראל פון הערמאן סעראצקי

אין יודישען טעאטער „פילהארמאניע" קומט היינט פאר דער לעצטער גאסטראל פונ'ם באליבטען ארטיסט הערמאן סעראצקי. ער טרעט אויף צום לעצטען מאל אין דער שטארק אויסגענומענער פיעסע „דער אפגעגארטעטער מאן", וואס איז געשפילט געווארען כסדר, ביי געפאקטע הייזער.

ס'איז צו האפען, אז דער לאדזער עולם וועט היינט קומען מאסענווייז און זיך געזעגענען מיט זיין ליבלינג.

ראדיא-פראגראם

פראגראם אויף דינסטאג ד. 22 יולי

11.58 צייטסיגנאל פון ווארשא און הייגאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא. 12.05 מוזיק פון גראמאפאן־פליטען, 13.15 ראדיא־פראגראם, טעאטער און קינא־רעפערטואר. 51.15 מוזיק פון גראמאפאן־פליטען. 17-10 לופטפליהער־מיטינג. 17.35 טראנסמיסיע פון קראקא פארלעזונג. 18.00 קאנצערט פון ראדיא־ארקעסטער. 19.00 פערשיעדענעס. 19.30 קאמוניקאט פון דער לאדזער ראדעלס־קאמער, פראגראם אויף מארגען. 19.35 ראדיא־זשורנאל. 19.50 טראנסמיסיע פון דער פיזנער אפערע, קאמוניקאטען (מעטעאראלאגישע, פאליציי, ספארט).

די מעכאנישע
שלאסעריי און שווייסעריי
פיהרט אויס זעמטליכע מאשין-רעפאראטורען, שווייסונגען, צופאסונג פון מאשינען-טיילען מיט גאראנטיע און
:—: נעגען ביליגען פרייז :—:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (רוג זאכאדניס)
פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

ווען מען האט געליטען אין דער באסטיליע

ערינערונג פון אנ'ארעסטאנט, וואס האט דארט געשמאכט 35 יאהר

(סוף).

איבערהויפט איז גאר נישט געווען קיין נייעס אז א געפאנגענער פלעגט אפליגען אין די טורעמס פון דער באסטיל דרייסיג אדער פערציג יאהר; מען האט די ארימע מענשען דארט פשוט פערגעסען. דער טויט נאר פלעגט זיי דערמאהנען. זיי פלעגען אדער ליגען אין קעלערן ביז 20 מעטער די טיעף אדער גאר אין דער הויך אויף די טורעמס.

די וועכטער זענען אלע געווען געשוואוירענע מענשען פון קעניג. מיט בלוט אין די אדערן פלעגען די ארעסטאנטען שרייבען זייערע געשיכטעס אויף די ווענד פון די מויערן. פון זייערע נעגעל, וועלכע זיי פלעגען אליין אפרייסען פלעגען זיי מאכען פעדערס. זייערע אויגען זענען אלע געווען אפגעוואוינט פון דער ליכט, און ווען זיי פלעגען ארויסגעהן, פלעגט זיי דאס ליכט שטערען, זיי האבען געזעהען נאר אין דער פינסטערניש.

די ווענד פון דער באסטיל האבען געהאלטען איין מעטער פופציג די ברייט, א וואגען מיט א פערד האבען אויף זיי געקענט פאהרען, ארום די ווענד איז געווען א גראבען, כדי ארעסטאנטען זאלען נישט קענען אנטלויפען.

פונדעסטוועגען האט אפט געטראפען, אז א געפאנגענער פלעגט זיך ארויפלאזען פון דער הויך, סירוב פלעגען איהם די אכזריותדיגע וועכטער כאפען און דערפאר האט זיך זיין מארטירער־לעבען אנגעהויבען.

„די טורעמס פון דער באסטיל זענען מיט אכט עקען — דערצעהלט לאטור אין זיינע מעמוארען. — אין דער נארע אין וועלכער איך האב זיך געפונען איז געווען א קליין טירעל, דאס טירעל איז געגאנגען קלענער און קלענער ביים עק און איז געשטאנען א שטיין, וואס האט מיר געדינט פאר א שטוהל און א טיש צוזאמען, ווען עס איז מיר געווארען שטיקענד אין דער פערפעסטעטער לופט פון מיין נארע, פלעג איך זיך צושלעפען צום טירעל און אנידערלעגען מיין מויל אין פיס אויפ'ן שטיין”.

און איין מאל האט ער געזעהן א גרויסען שרץ. ער האט איהם צוגעווארפען א שטיקעל ברויט, דער שרץ האט זיך נישט געשעהמט און עס אויפגעגעסען. מיט דער צייט פלעגט דער ראט אלע טאג קומען צום ארעסטאנט בעטען ברויט, ער איז געווען א בעל תכלית. און ווען ער איז שוין געזאט, פלעגט ער איבערלאזען שטיקלעך אויף מארגען אין די לעכער. (די נויט האט אפילו דעם שרץ אויסגעלערנט זיין שפארזאם).

און דער שרץ איז געווארען זעהר היימיש מיט'ן ארעסטאנט לאטור. ער פלעגט קומען נעמען זיין עסען אין דער האנד פון געפאנגענעם, ווי אין א טעלער. דער ראט האט, ווייזט אויס, געשלאסען זיך אריינצוציהען, צוליב פרעהליכקייט זענען אין דער נארע, פון ארעסטאנט און איז געקומען מיט זיינע אלע בעבעכעס זיך בוזעצען אין לאך.

איז אלע תפיסות חברען זיך אנב מענשען מיט מייז.

מיט דער צייט האט זיך דער שרץ אזוי צוגע־האלטען צום ארעסטאנט אז ער פלעגט שוין קומען פאר'ן זיין עסען. עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז אין דער נארע איז ער נישט געווען אליין. זיין פרוי איז אויך געווען מיט איהם. אלס „האמע” איז זי אבער געווען שעמעוודיג און פלעגט זיך נישט נעהנט ווייזען פאר א פרעמדען מאנספערשוין.

שפעטער האט זי זיך שוין איינגעשטעלט אר־רויסצוגעהן פון לאך און בעהמען די ברישקעס, וועלכע איהר מאן פלעגט איהר אוועקלעגען אויפ'ן ראנד.

ווי עס טרעפט זיך ביי אלע פערליבטע פארלעך פלעגען זיך דער ראט און די מויז אמאל צוקריגען און די פרוי־מויז פלעגט כאפען איהר שטיקעל ברויט און אנטלויפען גיך אין איהר נארע אריין, זיך נישט טיילענדיג מיט איהר מאן, דער מאן האט איהר בעוויזען, אז איהם טוט מען נישט אפ, האט ער זיך אויעקגעזעצט ווי א מאלפע מיט די לאפקעס פארענט, און האט אליין אלץ קאויפגעגעסען.

איין מאל האט זיך די מויז — דערצעהלט דער ארעסטאנט — אזוי צובייזערט, אז מיט די צייט האט זי זיך געווארפען אויף איהר מאן דעם ראט, און ביי איהם מיט ווייבערישען כעס ארויסגעביסען דעם ביסען פון מויל.

ביידע האבען נישט געוואלט נאכגעבען, און עס איז געווארען אנ'אמת'ע מלחמה. די פאמיליען־סצענע האט זיך פערענדיגט אין דער נארע.

אבער זיין „פערוויילונג” מיט די שרצים און די „גוטע געזעלשאפט”, וועלכע דער ארעסטאנט האט געפינט צווישען זיי, איז נאך נישט גענוג. דער ארימער ארעסטאנט זוכט פלענער ווי צו אנטלויפען פון דער באסטיל. מיט געדולד און אויסדויער בויט ער פלע־נער. מיט גרויס עקשנות און מסירת נפש פערווירק־ליכט ער זיי. שרייבט אויף לייטערס, פון איינציגע פעדים פלעכט ער גאנצע שטריק און מיט דער הילף פון א הפיסה־חבר לאזט ער זיך ארונטער פון

גאר אויבען פון טורעם.

אנטען לויערט אויף איהם די גרוב, ווי א תהום עפענט זי איהר פיסק איהם איינצושלינגען. איין מינוט און עס וועט זיך אפרייסען די שוואכע שטריק. דאן וועט דער ארימער ארעסטאנט נעהמען פאלען און ער וועט אנקומען אויף דער ערד וועט ער שוין זיין א טויטער. אבער זיין האפנונג שטארקט איהם, ער זעהט נישט די סכנה פאר זיך. ער זעהט נאר די ישועה, די רעטונג, וואס איז אומ־מעגליך ווייטער צו לעבען, צו אטעמען, ער וויל נישט פערפוילט ווערען ווי א סך נאר איהם און נאך איהם. ער לויפט צו זונען ליכט, צו פרייהייט. נישט קיין צו גרויסער פרייז דערפאר, לאזט ער זיך, דער ארעסטאנט אראפ אויף דער שטריק, מיט די ציין בייסט ער זיך איין אין שטריק, די הענד ברע־נען, פלאמען, אבער די האפנונג איז אזוי גרויס...

אנטען שטעהט די וואך, מ'האט איהם דער־זעהן. צוריק זיינע אייזענס אויף די הענד און פיס וועלען נאך שווערער ווערען. מ'וועט איהם נאך אריינ־ווארפען אין טיפערע קעלערן, אין די טיפסטע, אבער אויך דארט וועט דער ארעסטאנט שפינען פעד־דים אויף אנטלויפען — אנטלויפען כל זמן די פיס וועלען טראגען...

וויפיל זענען פון דער באסטיל ארויסגעלייזט גע־ווארען דורכ'ן טויט?

שענדליכער בלבול פון א פויער, אז א יוד האט איהם פערגוואלדיגט זיין ווייב

ווייל דער יוד האט איהם געמאנט א חוב פון 6 זל. האט ער דערפאר אויף איהם געמאכט דעם בלבול

יאזלאוויעץ (פון אונזער קארעספאנדענט). אונזער שטעטעל קאכט מיט פאלגענדער זעהר סענ־סאציאנעלער מעשה:

דא וואוינט א יוד מיט'ן נאמען שלמה העלער. ה' העלער איז א היגער סוחר, האט א געוועלב און ווי געוועהנליך האט ער אויך זיינע קונים, וועמען ער גיט סחורה אויף קרעדיט.

דער פויער עמיל קריצקי איז אויך געווען איי־נער פון העלער'ס קונים און נאך א לענגערער צייט איז קריצקי העלער'ן שולדיג געבליבען 6 זלאטעס מיט 30 גראשען און האט זיך מעהר נישט גע־וויזען.

העלער האט אנגעהויבען מענה'ן צו קריצקי, אז נא די העט ער האט אויפגעהערט ביי איהם איינ־צוקויפען, גיט ער איהם אפילו אויך נישט אב דעם חוב.

עס האט גאר נישט געהאלפען די טענות פון העלער קריצקי האט דעם חוב נישט געצאלט בעצאהלען.

נישט האבענדיג קיין אנדערע ברירה, האט העלער זיין בעל־חוב געקלאגט און אין איין העגם אויף איהם ארויסבעקומען א וויראק.

דער פויער איז געפאלען אויף א אריגינעלע המצאה, וועלענדיג זיך נוקם זיין אין יוד, ווייל ער מאהנט איהם דעם חוב, האט ער איהם אנגעקלאגט אז דער יוד זאל איהם האבען מכוערשט פער־גוואלטיגט זיין ווייב בעת זי איז אמאל געקומען צו איהם עפעס קויפען.

אין א שעהנעם פריהמארגען בעקומט העלער א בריף פון א בושטשאטשער אדוואקאט, אז ער זאל תיכף צו איהם קומען, ווייל ער דארף מיט איהם איבערשמועסען איבער זעהר א וויכטיגען ענין.

העלער איז תיכף אריבערגעפאהרען און דער אדוואקאט האט איהם דערצעהלט וועגען דער מעשה, אז קריצקי קלאגט איהם אן פאר פערגוואל־טיגען זיין ווייב און פאדערט ביי איהם אויך א געוויסע סומע געלד, ווייל ער זאל אויך האבען בעת מעשה צוריסען די קליידער אויף דער פויערטע.

מען קען זיך לייכט פארשטעלען די פער־צווייפלונג פון דאזיגען אומשולדיגען יוד, וואס פאר א איינדרוק עס האט געמאכט אויף איהם מאכען א מין שקר־בלבול.

און דער קהלה איז אויך געווען בעמערקט, אז אזוי ווי דאס ווייב האט קריצקין דערצעהלט פון דער גאנצער מעשה, אז ער תיכף אריבער־גאנגען צום יוד, יענער אבער האט איהם צוגע־זאגט צו באגליכען דעם חוב, אז אויב ער וועט מאכען א שווייג.

ווייל אבער אויך דער גורל פון יוד, אז קריצקי זאל פאהרען ערגעץ און אימיצער זאל צו איהם אב־געבען 2 שאס און איהם פערוואונדען. נאטירליך איז קריצקי באלד צוגעפאהרען צו דער פאליציי און ערקלערט, אז שלמה העלער האט צו איהם געשאסען. העלער איז אבער גאט די נשמה שולדיג און האט טאקע אויסגעוויזען זיין אליבי, אז ווען מען האט אויף קריצקין געשאסען, איז ער גראד געווען אין דער היים.

די גאנצע מעשה, דאס פערגוואלטיגען און שיסען איז דערווייל איבערגעגעבען געווארען דעם אויספארשונגסריכטער, וועלכער פיהרט אין דעם ענין די אויספארשונג.

קריצקי מיט זיין ווייב האלטען זיך דערווייל ביי זייערע, און דער יוד האט זי פערגוואלטיגט און א ער האט אויך געשאסען. ווערענפאלס וועט האפענטליך די אויספארשונג בעווייזען דעם אמת.

—:=:—

דאס ערשטע מיידעל

פונ'ם לעבען פון דער הייבטיגער יוגענט אין רוסלאנד.

פון ניקאלאי באגדאנאוו

8.

דער פארהאנג איז ארויף מיט א שאס, איינגע העלדען, הויטע ארמשקער זענען געלאפען גלייך פון בוהנע צום עולם. איינער איז געפאלען און געזאגט: „איך שטארב פאר דער ארדע!” און דארף זענען אריין ווייסע סאלדאטען, פאכענדיג מיט די ביקסען און פאלענדיג פון די פיס, די ווייסע זע־מען אלעמאל שכור. און דא הויבט איך און די שאנדע...

די סאלדאטען קאפען מיידלעך, די אלטע ווילען זיך אנגעהמען, שלאגט מען זיי און די מיידלעך הויבען און מאהנען ביי די רעוועראיטירען — פרידער און חתנים, זיי בעטען זיך ביי זיי, זיי וואלען נעהמען די ביקסען און פערטרייבען די ווייסע מאוסקייטען אבער קיינער העלפט זיי נישט ארויס. ווען די מיידלעך פער־שאלטען די רעוועראיטירען שטעלען זיי ארוים צום שאנד זיי טרוסען און ווייזען אז אויף דעם דערהרגעטען העלד, שטורעם איך — דער קאאקישער פאלקאוו־ניק, שטורעם איך און העד רופט זיך:

— זעקס נייע ביקסען!

— אנגעקאהרען!

— אך ,דו!

רופט זיך, אז די רעוועראיטירען זענען מקנא מיי־נע ווייסע סאלדאטען אויף די ביקסען, ווי איך האב נאר א טראכט געטון, ערשט דער באפיאר שרייט:

„חוזק איבער דער אלטער!” — איך האב דערלאנגט מיט'ן בייטש איבער דער אלטער און העניע:

— דערלאנג א געבראטען חזיר'ל!

דער עולם האט שוין אנגעהויבען רעאגירען און שרייען צ זמיר:

— לאלסט זיך דערוועגען, הונט!

— רייס איהם אפ די וואנצעס!

איך גיב א קוק: אלע רעוועראיטירען שטעהען פאר דער ראמפע גרייט ארויפצוקריכען אויף דער בינע און די קינדער זענען ארויסגעלאפען אויף די בענק־לעך און דער עולם קען נישט זעהן.

— פירגער — בין איך צוגעלאפען צו דער ראמפע — זעצט אייך. לאזט אנדערע זעהען. דא האבען זיך די רעוועראיטירען א לאז געטון צו דער בינע.

— וואוהה? — האב איך אויסגעשריען און גענומען שניידען איבער די פיס מיט'ן בייטש, עט־ליכע האבען זיך דורכגעריסען און גענומען כאפען אונזערע ביקסען. דער עולם, פערשטעהט זיך, דענקט אז עס איז לויט דער פיעסע: רעוועראיטירען האבען זיך אומגעקעהרט שלאגען די ווייסע — איז דער עולם צופרידען...

איך קוק איבער די צורה, נאך מיט די שקארען איבער'ן פנים. רעוועראיטירען זענען דא א סך, אונזערע ווייניג, די ביקסען זענען נישט אנגע־לאדען, — א סכנה! גאלאזעלין איז איינגעפאלען: ער האט געפאסט א שטיק האלץ און צובראכע דעם לאמפ...

וואס דא האט זיך אפגעטון! א פינסטערניש, א שיסערי, א פאניק, — די פענסטער צעהאקט, די שויבען פליהען, מען טרעט אויף מענשען, אויף דער בוהנע קומט פאר א שלאכט. די לעהרער'ן שרייט, מיידלעך זענען געבליבען הענגען אויפ'ן פענסטער... עמיץ האט מיר א ווין געטון מיט א רעוואלווער און גענומען שיסען אויף אלע זייטען. דערנאך האב איך געכאפט די ביקס און ארויס דורכ'ן פענסטער...

איך האב דערזעהן א גרופע פון אונזערע אקט־טיארען, פיסלעכווייז איז שטיל געווארען. עס האבען געפעהלט צוויי ביקסען און פון די אקטיארען האט געפעהלט אוסאטשקין, יענער טויטער העלד, וועלכער האט געזאגט: „איך שטארב פאר דער ארדע!”.

סאניע און גאלאזעל זענען נישט געווען.

אויף דער לאנקע האט געשיינט די לבנה, און בעלויכטען די אויסגעבראכענע פענסטער פון אונזער קלוב, רעשטלעך פון בענקלעך און א גאנ־צע דעקאראציע וועלכע איז געשטאנען אויפ'ן וועג... דאס האר קהאט ווי געטון פון דעם אלעמען.

— עך, דאסיא!

ווען מיר זענען אריין אין קלוב האט עמיצער שעפטשען אונז אפגעשטעלט:

— שטילער, קינדער, שטילער...

מיר האבען אנגעצונדען א שטיקעל פאפיר, און אויפגעהויבען איבער'ן קאפ. און פאר אונז האט זיך אנטפלעקט א שרעקליך בילד פון רעווער־טירישען פארהאנג.

— אט, פאסקודניאקעס...

איך האב אויפגעהויבען א פויסט, און געוואלט זיך אויסרעדען. נאר איך האב זיך אפגעהאקט: גלייך אנטקעגען מיר אויפ'ן שמוציגען דיל איז גע־שטאנען סאניע אויף די קני. איהר פלייצע האט געציטערט. איך האב א שפאן געטון נעהנטער און דערזעהן, אז פאר איהר ליגט אוסאטשקין, א קליי־נינקער, א מאגערער, און גרויסע שמיזעל, איך האב צוטעטראגען דאס אנגעצונדענע פאפיר, און ביים רויטען שיין פון פייער און אוסאטשקינ'ס פנים ווייס געווען ווי קרייד, און אויף זיינע פיינערדיגע שלייפע האבען געציטערט טראפענס שווייס. איך האב נישט פערשטאנען, נישט פערשטאנען אפילו דעמאלט ווען חברה האבען זיך ארויסגעלאזט אויף די קני, און סאניע האט אויף זיין הארצען האט א ציטער געטון און דורך איהרע בלויע ציטערדיגע פינגער האט א שטראם געטון געדיכט בלוט...

און פלוצלונג האט אוסאטשקין מיט א גער־האלדיגער אנשטרענגונג ציטערדיג איינגעגאנגען גע־עפענט די אויגען, זיינע אויגען האבען אבער קיינעם נישט געזעהן, זיי האבען זיך איינגעשטעלט אויפ'ן רויכערדיגען שטיקעל פאפיר און מיינע הענד און זענען ברייטער געווארען, מאדנע און פערנעפעלטע...

— שרעקליך!... האט ער קוים בעוועגט מיט די ליפען. און פון דעם האט אויף אונז א בלאז געטון מיט אנ'אומעהויערער קעלט.

— נישקשה, נישקשה, — האט סאניע די אנ־דערע האנד איהם ארויף געלעגט אויפ'ן שטערען און ער האט דערפון א ציטער געטון.

ער האט איבערגעפיהרט די אויגען אויף סאניען און מיט אמאל זענען זיי ליכטיג געווארען, אוסאטשקין האט א שמייכעל געטון.

— זיי געזונד — האט ער א זאג געטון און זיך א ציה געטון צו איהר.

סאניעס פנים איז געווארען שטרענג און שארף נישט צומאכענדיג די אויגען איז זי צו צו איהם און איהם א קוש געגעבען לאנג און שטיל, זיינע רינע ליפען.

דאס איז געווען איהר צווייטער קוש. אוסאטשקין האט געלויכטען איינגאנצען. ער האט א שמייכעל געטון און געוואלט א קרעכץ טון, ער האט זיך אבער פערכלינעט, האט זיך שטילערהייד גענומען אויס־ציהען, אויסציהען און איז פערגליווערט געווארען.

סאניע האט זי דאן פערשטעלט.

— א האנק דיר, א האנק... — האב איך גע־זאגט — אליין איז איהם שרעקליך געווען... און מיט דיר איז ער רוהיג געשטארבען. א גוטע ביסט

בוי אונז... איבער סאניעס פנים האבען אין ריטש־קעלעך געפלאסען טרעהרען.

זי האט זיך דאסטין אויסגערעהט און נישט אומקוקענדיג זיך אויף אונז איז זי ארויס אויפ'ן גאס.

א מינוט שפעטער איז אין טיר אריינגעפאלען גאלאזעל, שלעפענדיג א זאק.

— דאס וויין האבען זיי צוגענומען, אבער דעם קארן האב איך געראטעוועט — האט ער גע־זאגט פרייט שמייכלענדיג און ווישענדיג פון זיך דעם שווייס.

— גאלאזעל קום אהער...

— נעהם אראפ דאס היטעל.

— 'עס פעהלט אונז שוין נאך א חבר!...

8.

אונזער דארף שטעהט אין אנהויב פון א גרי־סען וואלד. אונטען גלאנצט און שלענגעלט זיך א טייכעל, און פון דער אנדער זייט ציהען זיך שוואר־צע פעטע פעלדער, וואס געהען אוועק פון אונז אויף טאמבאוו, אוקראינע. אויף צעהנדליגער מיי־לען ציהען זיך די פעלדער בעוואקסענע מיט ברויט, ווייט, ווייט רופען די פעלדער. אהין ציהען אין הערבסט די פייגעל. פון דארטען קומען אין זומער די שטורעם־וואלקענס.

מען דערצעהלט, אז פון דארטען זענען אנגע־קומען די טאטערען, און דעריבער שטעהט הינטער אונזער דארף א זעהר אלטע שטאט, מיט א פעס־טונג ארום, פון וועלכער עס זעהען זיך ארויס נאר די שפיצען פון קלויסטער.

אויפ'ן שיידוועג פון סטעפ און וואלד ארויס שטעהט אנ'אלטער בוים. אויף זיין אפגעברענטען שפיץ האבען אמאל אונזערע עלטער־זיידעס געזעג־נען קיגנאל־פייערען... און פון דעמאלט אן שטעהט דער בוים מיט אנ'אפגעברענטען שווארצען קאפ איר־רום דעם בוים; ארום דער פעסטונג לויפען שוואר־צע טייכלעך, וואס רוישען און ווערען נישט אנגע־שווינען אפילו אין די גרעסטע פרעסט...

אויף די בערג צו צפון צו ציהען זיך געדיכטע וועלדער בעזעצט מיט א ווילדער בעפעלקערונג, די כאראנג נעמען פון זייערע דערפער זענען: קולטונא קילסטאזא, יעגאוינא, יעראמשינא, מאטשא... זיי זענען וואלד־מענשען.

אבער אונזער פאלק, דאס רוסישע, איז אנ־ערד־ארבייטענדיג פאלק, איהם ציהט צו די פעלדער און אונזער דארף שטעהט מיט'ן פנים נישט צום וואלד, נאר צו די נאלדענע זייגענדע פעלדער.

פארטזעצונג קומט).

פערבאטענע יודען צו דאווענען

(א בלעטעל יודישע געשיכטע)

אין די ארכיוון פונ'ם לייפציגער מעסע־אמט קען מען גענוי געפינען וועלכע שוועריגקייטען יודען האבען געהאט אויסצושטעהן מיט הונדערטער יאהר צוריק.

די ערשטע שפורען פון יודען אין דייטשלאנד געפונען זיך אין יאהר 1411. עס דערצעהלט זיך, אז־דעמאלט איז אין לייפציג אויפ'ן יריד אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען די יודישע און קריסטליכע סוחרים בנוגע קאנקורענציע אויפ'ן יריד. ווען די יודען זענען צום ערשטען מאל געקומען אויפ'ן יריד, ווייסט מען נישט, אזוי פיל איז זיכער, אז אין יאהר 1411 זענען שוין זיי געווען היימישע געסט און האבען שטארקע קאנקורענץ געמאכט די קריסטליכע סוחרים אזוי אז די שטאט לייפציג האט געמוזט „אויף דרענגען פון די קריסטליכע איינוואוינערס", די יודען ארויסווייזען.

פונ'ם יאהר 1411 ביז'ן יאהר 1429 זענען נישט פערהאנען קיין ידיעות בנוגע יודישע סוחרים אויפ'ן לייפציגער יריד, ערשט אין יאהר 1436 איז ווידער ארויסגעגעבען געווארען אן אוקאז אז יודישע סוחרים טארען נישט קומען קיין לייפציג, „קאנקורירען די קריסטליכע סוחרים אויפ'ן יריד".

די דאזיגע גזירות האבען נאר געטראפען יענע קליינע יודישע סוחרים, וואס פלעגען קומען קיין לייפציג אהין א פאס, די גרויסע סוחרים וואס האבען געהאט אייגענע פעסער און זענען געקומען האנדלען קיין לייפציג, האט מען נישט געצעהלט און זיי האט מען אויך נישט ארויסגעוויזען. — אין דער צייט פון 1436 ביז 1664 זענען נישט פערהאן קיין שום אויפצייכענישען בנוגע יודען, צי זענען יודען אין דער צייט טאקע נישט געקומען אויפ'ן לייפציגער יריד, צי זענען זיי אין די אויפצייכענישען אויסגעמישט געווארען מיט א גרויסע מעסע־געסט, אדער די אויפצייכענישען בנוגע יודען זענען פערלארען געגאנגען, דאס ווייסט מען נישט, בלויז איינמאל קומט פאר אין יאהר 1598 דער נאמען משה לוי צווישען די מעסע־געסט, א סימן אז יודען פלעגען יא קומען קיין לייפציג אויפ'ן יריד.

אין יאהר 1689 האבען יודען צום ערשטען מאל בעקומען די ערלויבניש צו מאכען א מנין און צו דאווענען בצבור שבתים און ימים טובים, אבער די האוזער טארען נישט פערלעצען די געפיהלען פון די קריסטליכע איינוואוינער, איינאיינעם מיט דער ערלויבניש, וועלכע האט צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע געגעבען פאר יודען פריווילעגיעס, האבען זיי אויך בעקומען די בעוויליגונג מקבר צו זיין זייערע מתים, צאהלענדיג פאר יעדען בר־מנן א סכום פון 12 טאלער פאר קלויסטערס און שולען.

די דאזיגע ערלויבניש האט אבער געדויערט בלויז עטליכע יאהר, אין יאהר 1699 האבען די גלחים פראטעסטירט קעגען דער ערלויבניש, אנגעווייזענדיג, אז אין די יודישע תפלות זענען פערהאן קאפיטלעך און וועלכע „מ'בעליידיגט דאס קריסטענטום" און דעריבער קענען עהרליכע קריסטען נישט צולאזען צו אזא בזיון". אין יאהר 1703 האט דער סעקסישער קורפירסט אינגאנצען פערבאטען די יודען דאס קומען צום לייפציגער יריד צו דאווענען אין שטאט און אויך אויסער דער שטאט, א פנים אז יודען האבען אויף נישט געהערט און ווייטער געמאכט מנינים, ווייל אין יאהר 1704 איז נאכאמאל ארויסגעגעבען געווארען אן אוקאז אז יודען טארען נישט מאכען קיין מנינים, דער האוזער אוקאז, וועלכער איז פערשארפט געווארען מיט גרויסע שטראפען, איז אויסגעקלעבט געווארען אז אלע גאסען פון לייפציג למען ידעו... די בעלי בתים פון אלע הייזער זענען גוהר געווארען אז וויבאלד זיי וועלען עס דערלאזען אז יודען זאלען אין זייערע הייזער דאווענען בצבור, וועלען זיי זעהר שטרענג בעשטראפט ווערען. אויב יודען זענען זיך טאקע נישט צונויפגעקומען דאווענען, ווייסט מען עד היום נישט, אין יאהר 1724 איז אראבגעקומען קיין לייפציג דער רב ר' נחמן בן יחיאל מיכל, וועלכער האט בעקומען די ערלויבניש צו קומען שטענדיג קיין לייפציג אהן שום אפצאהלונג, נאר בתור רב בישראל.

ערשט אין יאהר 1736 האבען זיך יודען בעקלאגט ביים נייעם סעקסישען גרויספירשט וועגען דעם אוקאז, אז יודען טארען נישט דאווענען בצבור און דעם דאזיגען בריף צום סעקסישען קורפירסט ווערט אויסגערעכנט וויפיל די יודען ברענגען אריין נוצען דער שטאט לייפציג און זיי ערקלערען, אז וויבאלד מ'וועט זיי נישט נאכגעבען זייער בקשה צו מעגען דאווענען בצבור און אבצוהיטען כנהוג שבתים און ימים טובים (סכות פלעגט דעמאלט געפאלען אין דער צייט פונ'ם יריד), אזוי וועלען זיי אויפהערען קומען קיין לייפציג און די „לייפציגער מעסע וועט אהן יודען צו גרונד געהען, ווי די מעסע אין ברעסלוי, אדער און פראנקפורט זענען צוגרונד געגאנגען".

אויף דעם געזוך האט די סעקסישע רעגירונג עד היום נישט געענטפערט, דער סוף איז געווען, אז יודען האבען נאך א קורצער צייט נישט געוואַרט אויף קיין תשובה, זיי האבען אנגעהויבען אין לייפציג צו מאכען אייגענע מנין נאכ'ן אנדערע, האבען געדאווענט בצבור אפילו און דער וואכען. די רעגירונג און די לייפציגער געמיינדע האבען געוואוסט דערפון און געשוויגען...

אזוי זענען געשאפען געווארען די ערשטע „סינאגאגען" אין דייטשלאנד...

ז. האבער

„א שטענדיגער רעוואלווער געגען קאפ פון דער ענגלישער רעגירונג"

בעקלאגט זיך דער ארגאן פון בריטישען קאלאניאל-אמט

לאנדאן (נט"א) די צייטשריפט „ניו איסט ענד אינדיא מאגאזין", וואס ווערט בעטראכט אלס האלב-אפיציעלער ארגאן פון בריטישען קאלאניאל־אמט שרייבט אין לייט־ארטיקעל אין לעצטען נומער:

דער עפאלג פון דער יודישער נאציאנאל־היים איז אין דער ברייטסטער מאס אפהענגיג פון דער צוזאמענארבייט פון יודענטום מיט דער בריטישער רעגירונג. די דאזיגע צוזאמענארבייט ווערט דורך קיין זאך נישט אזוי געשטערט, ווי דורך שטענדיג האלטען א רעוואלווער, הגם נישט אנגעלאדענעם, געגען קאפ פון דער ענגלישער רעגירונג וואלט מען די איינציגע טאקטיק לגבי גרויס־בריטאניען אנגעווענדעט איז 1917, וואלט קיינמאל נישט געקומען צו דער באלפור־דעקלאראציע. אויב עס איז ווען עס איז געווען נויטיג אנצווענדען א „ואנפטע פערזענליכקייט" איז דערויף איצט געקומען די צייט. אין אינטערעס פון דער יודישער נאציאנאל־היים איז נויטיג א זארגפולע צוזאמענפאסענדע בעטראכטונג פון דער אייאנגע־לעגענהייט.

יודישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטגועמען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער

קופאן

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

794. שלאמאוויטש.

נישט אמת, אז מיט'ן מאמענט ווען א נייע הויז געהט איבער צו אן אנדערען ווערט פערלירען אלע אפמאכען מיט די לאקאטארען זייער רעכטליכע גילטיגקייט. אויב דער אפמאך איז פארמעל געשלאסען געווארען (ביים רעיענט אדער נעטעם־פעלט געווארען דורכ'ן אדוואקאט סקארבאווי) פערפליכטעט ער אהן א צווייפעל אויך דעם נייעם הויז־ווירט אלס איינס צו ראיו יא אדער נישט ארייגגעטראגען געווארען אין דער היפאטעק.

דאס וואס דער אלטער הויזווירט האט גאראנטירט דעם נייעם אין פערקויפס־אקט, און אלע פריהערע געשלאסענע אפמאכען מיט די לאקאטארען ווערען אויפגעלעגט, האט פאר די לאקאטארען קיין שום רעכטליכע בעדייטונג נישט. אנדערש איז אבער די לאגע ווען דער אלטער הויזווירט האט זיך אין די געשלאסענע מיט די לאקאטארען אפמאכען יא רעזערווירט די רעכט אין פאל, ווען דאס הויז וועט פערקויפט ווערען אויפצולעזען די אפמאכען מיט די לאקאטארען.

דאמאלט מוזען די לאקאטארען יא שליסען פריש־ע אפמאכען מיט'ן נייעם הויזווירט, אלענפאלס האט דער נייער הויזווירט רעכט צו קינדיגען די אלטע אפמאכען.

796. פסח נ—ם פון קאנסטאנטינער גאס.

אויב איהר זענט א גייסטיגער ארבייטער האט איהר דאס רעכט נאך א האלב־יעהריגער ארבייט אויף א פאסטען — אויף א 2 וואכענדיגען אורלויב.

795. א ווא ענבערג.

797. ד. ח. ש. פון גייערס מארק.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכט. מיטברענגענדיג די צייטונג

798. מ—ס 28־

אויב דער קאמארניק ליינט אנ'ארעסט אויף דירה־געלד אדער ארבייטסלוין, וואס קומט א בעל־חוב און דער לאקאטאר אדער ארבייטסגעבער בעצאהלט פונדעסטוועגען נישט דעם קאמארניק די קוועסטיאנירטע סומע, האט דער קאמארניק נישט קיין רעכט אויפ'ן חשבון פון דער קוועסטיאנירטער סומע צו סעקוועסטרירען זיינע חפצים. אין ערגסטען פאל קאן מען זיי נאר צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר נישט אויספיהרען די געגעבענע אויף זיך פערפליכטונג, פאר וואס עס דראהט א געלד־שטראף אדער איינציגע טעג ארעסט, געוויס קאן א חיץ דעם דער איינקלאגער אויך פערפיהרען א פראצעס געגען דעמועלבען לאקאטאר אדער אונטערנעהמער און מאהנען ביי איהם דעם צוגעמשפטען חוב, ער מוז אבער און אזא פאל בעווייזען אז צוליב דעמועלבען פערזאגם פערנאכלעסיגקייט אדער בייזוויליגקייט האט ער שוין נישט בעהאט קיין מעגליכקייט אויפצומאהנען זיין חוב.

799. אנ'אפגעגאנגענער פון לימאנאווסקיעגא.

צו א צייטונגס־אנאנס טאר מען זיך נישט אלע מאל בעציהען מיט א הונדערט־פראצענטיגען צוטרוי; רעסנליכען דארף מען אויך נישט אנגעהמען פאר קיין כשר'ע מטבע די פראפאזיציעס און פערזיכערונגען פון די כל'ערליי אגענטען און אגענטקעס, וועלכע בעזוכען יעדען בירגער 17 מאל אין טאג און פרובען איהם מיט פערשידענע קונצשטיק ארייינצוציהען אין אזא אדער אנדערען משא־ומתן מ'דארף גוט געדענקען א אונטער אזא אומשולדיגער אנאנס אדער אונטער אזא פיין־פרעזענטירטען אגענט עווענטועל אגענטקע קאן זיך, גאנץ אפט בעהאלטען א האלבער אדער א גאנצער אפעריסט

אפילו און בעסטען פאל דארף מען זיך פריהער אויך גוט בעזינען איידער מ'געהט נעמען דאס געלט, אונטערשרייבען א געוויסע דעקלאראציע אדער נעהמען אויף זיך וועלכע ס'איז נישט אנדערע פליכטונג.

צי און אייער פאל האט מען אייך צו טאן מיט אנ'אפערע, קאנען מיר אייך מיט דער גאנצער בעשטימטקייט נישט זאגען, נאר א מיט'ן ראטעס־ווייזען פערקויף פון דאזיגע ראבעקעם און אנדערע פרעמירטע אבליגאציעס, מיט וועלכען גראד די נאציאנאלער בענק און בענקהויזער זענען אונז לעצטענס מוכח, און נישט אלע און דער בעסטער ארדנונג, זענען טאר רווקא יא טעהר ווי זיכער.

קודם כל איז דאך אזא האנדעל מיט אבליגאציעס נישט אינגאנצען און הסכם מיט די פערפליכטונג'ען פאר־שריפטען און דעריבער וועט זיך קיין ערנסטע און פעראנטווארטליכע באנק־אינסטיטוציע דערמיט נישט פערנעהמען.

צווייטענס — דאט אהר שוין לאנג און אגב לויט אנ'אויטמערהערטען ליכוואראסקען פרייז אויסגעצאהלט די בעשטעלטע ראלאראבקע, אינגעשיקט אלע דערהאלטענע דערויף פאסט־קוויטונגען און נישט געקוקט אויף אייערע פינאנציעלע אויפפאדערונגען אז מען זאל אייך ענדליך צושיקען די בעצאהלטע ראלאראבקע, געפינט די „באנק" אפילו נישט פאר נויטיג אייך צו ענטפערן.

אייער פאל איז נישט דער ערשטער און דער איינאיינציגער וועגען וועלכע פאקטען קומט מיר אונז בפרט און דער לעצטער צייט כמעט טאג־טעגליך איבערגעבען.

וואהרשיינליך האט מען דא צו טאן מיט א פארבע אויך שוין נישט פון איינפאכע אפעריסטען און אלענפאלס ראפינירטע שפעקולאנטען.

ווי ס'זאל אבער נישט זיין, דארף די ענלה וועלכע מ'איז געגען אייך בעגאנגען, טראקטירט ווערען פאר א שטראפבארען פערברעכען און דעריבער דארפט איהר אלס געליטענער מעלדען וועגען דער גאנצער זאך דער פראקוראטור ביים קרייז־געריכט.

דער מארד אין דער נאכט

(49

גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

אנגערענט פון איהרע הייסע רייד, בעזינט פונ'ם צויבער פון איהר שיינקייט, האט ריקמאן געהערט און געפיהלט, ווי ער ווערט אין אימער ארומגענומען פון דער ליבע, ווי ער ווערט בעהערשט פון דער הילען און די מאכט איבער זיך ווערען ביי איהם בישלעכוויין אפגענומען.

— ווען דער אנקעל האט זיך געזעגנט מיט מיר פאר'ן אפפאהרען קיין אויסלאנד. — האט מאריא דערצעהלט — האט ער מיר אריינגערופען און קאבינעט אריין, און גענומענדיג פון מיר דאס ווארט, אז איך וועל האלטען סוד, האט ער מיר דערצעהלט זיינע געהיימניש... איך גיב עס אייך איבער, הער ריקמאן, נאר דערפאר, ווייל איך קאן נישט דערלאזען, אז פאליציי זאל ארעסטירען אנ'אומשולדיגען מענשען.

— איך פערשטעה אייך אויסגעצייכענט... נאר און וואס איז בעשטאנען אייער אנקעלס סוד?

— מיט צעהן יאהר צוריק, ווען מיין אנקעל איז געפאהרען דאס געלד צו היטען. דער אנקעל האט דאס געלד צוגענומען און בעהאלטען ביי זיך. מיט איז געווען און רוסלאנד (דאן האט ער געוויראט מיט מיין טאנטע) איז ער אריין און פערבינדונג מיט א געוויסער ארגאניזאציע, וואס האט געטראגען דעם נאמען „רוסישע פאטריאטען"...

— מיר איז בעקאנט דער נאמען פון דער ארגאניזאציע, — האט ריקמאן איבערגעשלאגען — און אויך דער סימבאל אהרער — דאס בלויע צלם'על... אלזא, ביטע, רעדט ווייטער...

— אלזא, דער אנקעל הייסאן, איך ווייס נישט ווי־אזוי און פארוואס, האט איבערגענומען אויף זיך א התחייבות צו העלפען דער דאזיגער ארגאניזאציע, אזוי אז אין פאל פון אנ'אפזאג האט איהם געדראהט דער טויט. לויט ווי איך האב אייך שוין געזאגט, האט ער חתונה געהאט, איז צוריקגעקומען קיין פוילען, און בקרוב פערגעסען אין דער אנגערופענער ארגאניזאציע, און און זיינע פליכטען לגבי איהר... דעם הייינטיגען יאהר אבער, איז קיין ווארשא געקומען דער קאפיטאן סאלאמקא מיט פופציג טויזענד דאלאר אויף פראפאגאנדע צוועקען, וואס האבען געהערט צו דער דאזיגער ארגאניזאציע. ער האט זיך געמאלדען צום אנקעל און פערלופענדיג זיך אויף די איבערגענומענע פליכטען, האט ער איהם איבער־א וואך אויפ'ער דעם מארד האט ער געפונען אויף זיין טיש א בלוי צלם'על...

— אהא!.. א בלוי צלם'על... א פאטאלע ווארנונג!..

— יא... לעם דעם צלם'על איז געלעגען א בריף מיט דער פארערונג איבערצוגעבען דאס געלד צו אנ'אנדער מיטגליד פון דער ארגאניזאציע, א געוויסען קרימסקי, וועלכען דער אנקעל האט פריהער קיינמאל נישט געזעהען און נישט געהערט... אין בריף איז געשטאנען, אז אויב דער אנקעל וועט נישט אויספיהרען די פארערונג וועט ער ווערען דער'הרג'עט... דער אנקעל זיידער — האט מאריא פארטגעזעצט — האט, ווייסענדיג די כללים פון דער ארגאניזאציע, שטארק מורא געקריגען, און בעשלאסען פונקט צו דערפילען דאס, וואס ס'האט זיך פון איהם געפאדערט.

— ס'ארא בעווייזען האט ער געהאט, אז דער בריף איז נישט געווען קיין געפעלשטער?

— דאס בלויע צלם'על איז געווען א גענוגענדער בעווייז, ווייל איהם האבען נאר די מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע... קיין פריוואטער מענש קאן אזאנס נישט קריגען — נישט אין רוסלאנד, נישט אין אויסלאנד...

— הם!.. אויב אזוי האט ער טאקע נישט געקאנט צווייפלען... הייסט עס, מ'האט איהם בעפוילען צו איבערגעבען דאס געלד צו א געהיימען אויסבעקאנטען פערשאן מיט'ן פאמיליען - נאמען קרימסקי?

— יא, דערביי האט דער דאזיגער קרימסקי געווארענט, אז דער קאפיטאן סאלאמקא זאל גאר נישט וויסען, אז איהם איז איבערגעגעבען געווארען דאס געלד, מחמת ער האט מורא געהאט, דאס אויב דער קאפיטאן וועט זיך נאר דערוויסען וועגען דעם, אז די ארגאניזאציע האט פערלוירען דעם צוטרוי צו איהם, וועט ער איהם אויסגעפינען און מאכען מיט א קאפ קירצער...

נישט־וויסענדיג האט ריקמאן א שמייכעל געטאן:

— בנאמנות, אייער אנקעל איז געווען א לייבש־גלויבענדיגער מענש... מען מאכט דאך נישט אזוי שנעל קירצער מיט א קאפ, ווי עס רעדט זיך...

— איהר פערגעסט זיך, זעה איך, אז דעם אנקעלס פארגעפיהלען זענען געווען בערעכטיגטע, און אז די ארגאניזאציע האט טאקע איך צו טאן מיט דער'הרג'עט, ווי עס איז בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן בלויעם צלם'על, וועלכער איז געפונען געווארען לעבען זיין קערפער!.. איך ווייס אבער נישט, ווער ס'האט איהם דער'הרג'עט דער קאפיטאן, צי קרימסקי...

— אפשר זענט איהר גערעכט, — האט ריקמאן א פערטראכטער געענטפערט — מיר וועלען זיך נאך צוריקקעהרען צו דעם פרט... דערצעהלט דעריבער ווייטער, ביטע.

— דער אנקעל האט בעשלאסען ארויפצוטראגען דאס געלד און דער באנק און אריינלייגען אין זיין קאסע. ער האט בדעה געהאט איינצולאדען צו זיך דעם קאפיטאן סאלאמקא, און מיטטיילען איהם, אז דאס געלד געפינט זיך און דער באנק... דערפאר האט ער איהם געראטען צו זאגען, אז אויב ער וויל, קאן ער בעטען וואקסען עפענען איהם די קאסע... איך פון מיין זייט האב געוואלט קומען און דער באנק אנדערפריה אונטער דעם אויסרייד, אז דער אנקעל האט פערגעסען די מאטע־בילעטען, און — דערווייל ארויסנעהמען דאס געלד פון דער קאסע...

— ווי־אזוי האט איהר געוואלט עפענען די קאסע?

— דער אנקעל האט מיר געגעבען זיין שליסעל.

— אהא, איך פערשטעה... אבער איהר האט געוואלט ארויסנעהמען דאס געלד אינדערפריה?.. ווי־אזוי זשע האט ער געקאנט פערשלאגען דעם קאפיטאן סאלאמקא צו עפענען די קאסע ביינאכט, און ווייזען איהם, אז דארט ליגט נאך דאס געלד?

(פארזעצונג קומט)

היינט און פאלגענדע טעג! — היינט און פאלגענדע טעג!

דער פענאמענאלער **Douglas Fairbanks**

אין זיין נייעסטער שלאגער-דראמע אויפ'ן גרונד פון דער בעוואוסטער טרילאגיע פון דומאס א. ג.

„אייזערנע מאסקע"

נעכסטער פראגראם: „ANASTAZJA" גרויסע דראמע אין 10 אקטען. מיט Lee Parry, Eliza la Porta, Camilla v. Hollay, J. Stuwe

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.

קינא אין גארטען

בעמערקונג: פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער.

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסער קלו פון דער פוילישער פילם-פראדוקציע!

„9.25 פאסירונגען פון אנאכט"

אין די הויפטראלען:

Iza Morska, M. Cybulski i E. Bodo.

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

(ביים פלאץ קאשטשעלני)

פערשטארקטער סימפאנישער ארקעסטער

דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

לעזט!

אכטונג! אכטונג!

קאנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געוואָרען פערקלענערט ווי:

12 שטיק („Express pictures")		2 זל.
6 „	פאסט-פאטאגראפיעס	2 „
6 „	פאסט-„ ברוין	6 „
6 „	„ „ אויף זייד	8 „

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו אכטונג!

אנ'אריגינעלען פארטרעט בחנם!!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערסויף פון ראהמען

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג „PARISIEN"

קונסט-אנשטאלט

פראנציסקאנער 30.

44 וויכטיג פאר לאדז און אומגעגענד! 44

זאל יעדער וויסען, א מעבעל שעהן, גוט און ביליג בעקומט מען נור ביי דער פירמע

Ch. ŁAZNIK

GDAŃSKA (Długa) 44, tel. 162-56

44 בעמ.: איך קויף אויך און פערקויף פערש. בענוצטע מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו. קומט און איבערצייגט אייך! 44

הלך בתום ילך בטה,
ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו וקיעי, קני כל חורש	תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו	תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו	תא:

קענען נישט איבערגעבען דאס רעיעלקייט פון דער אלט-בעוואוסטער רעכטסקאנסולענטען-ביורא פון ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17

(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, סלאזוולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, ווענען דירות אין אורזאנד ראזיעמפשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג ד. מאנעלא, פעטריקאווער 17

זיכערע הילף און א רפואה,

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף טילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר-דאקטאר בראכנערחונג בעזונדער וויכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען

בראך. אויך פאר הויקערס לייטוננגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 29, front II p.

בעמערקונג: דאס גערוענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג, דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. ראפאפארט, ספעצ. פאר פערקריפלונג, אין לאדז וואלטשאנסקא 29, פראנט 2-טער שטאק, דריק איך אוים מיין הערצינסטען דאנק פאר'ן פערטעטיגען מיך פון א געפעהרליכען רופטור. דעם 4-טען מערץ בין איך שווער קראנק געווארען אויף א רופטור און בין שטערבליך קראנק געווען און דער ה' דיר. האט מיר געראטעוועט מיין לעבען אהן אפעראציע. דער פערלעגטער בעגראזש פון אייער פערפערט האט מיר בעזייטיגט געצליך די רופטור און כ'בין גענצליך געזונד.

Dr. EIDELHEIT, radca skarbu.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72—134
נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ. אין קליניק „סאנאטא" אגראדאווא 10 פון 12—1

השבת אבדה.
פאריגען מיטוואך איז פערלוירען געגאנגען א פאס מיט 2 פראטעסטען אויף 600 זל. וועלכע האבען פאר קיינעם נישט קיין ווערט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו רייכקינד, פאטארסקא 3.

א מאטאר

2 פערדע-קראפט עווענטועל ½ פערדע-קראפט זוך איך צו קויפען צו פערשטענדיגען זיך טעלעפאניש 189-33

א גרויס פראנטאווע לעצט צימער מיט א באלקאן איז צו פערמיטען, מאנאטליך צו צאהלען, געווינשען פאר א יונג פארפאלק. צו ערפאהרען אין אדמינ.

Dr. med. **J. BETTE**
ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער-קראנקה
Piotrkowska 6, tel. 44-95
נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 4—6 נאכמ.

Komunikacja autobusowa

ŁÓDŹ-PIOTRKÓW

Autobusy na powyższej linji odchodzą do Piotrkowa o każdej pełnej godzinie począwszy od 8 rano do 20 w wieczór ze stacji autobusowej przy ulicy Rzgowskiej 85, dojazd tramwajami 11 i 4. Czas przejazdu 1 godz. 30 minut. Cena zł. 3 gr. 50.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.

בושעשינער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נשז, האלז, אויערן ק'	4½—3½
ד"ר טערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייט	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וענער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירנעלד נערוען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—3½

פאכ-קאטעגאריע, שפריך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א.וו. פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. און לאבאראטאריום וועגען אנאליזען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציהן, קראנען, פאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

וועכנעריץ-כירורגישע קליניק

„SANATO"

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

ערצטליכע אויפזיכט

איבער דער מוטער און קינד.

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלע

200 זל.

א קוואליפיצירטער ארב טער

צו א 10-גר שטריק-מאשין קען זיך מעלדען פאמארסקא 25, וו. 42.

ס'איז פערלוירן געווארן

א וועקסעל אויפ'ן נאמען ז. גאלדבערג פיעטרקאווער 199 ושירא מ. ה. פעלמאן זאווישא 30, צאלבאר ד. 30 25/7 דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוגעבען צו ה. פעלמאן זאווישא 30. 7876

א קוואליפיצירטע רעפעזירקע

און א קוואליפיצירטער שפולער (רין) צו סוויטערס קענען זיך מעלדען צו מ. פיענקעל פולנאצנא 24. 7896

שייטלען

צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי פארושוצקא קאמיענא 5

PORDANIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע צאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— מעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 4—7 אוונד.

א ר ז

יעדן קוואנטום שטעלען מיר צו פעטריקאווער 116 טעל. 190-48, פאלודניאווא 22 טעל. 191-26

Dr. Med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 5—9 אוונד

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

Dr. med. **J. Lubicz**

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער איינגענע פראצאווניע פון ועטמליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע ערמעלען א. א. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6— זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאר'ן סוליטעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
לויטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. K—fmer
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.